ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 202 (8. 144) ◆ 1992 йил 14 октябрь, чоршанба ◆ Нархи 2 сўм.

БУРҲОНИДДИН РАББОНИЙ ЎЗБЕКИСТОНГА КЕЛДИ

Афғонистон Ислом давлати раҳбари Бурҳониддин Раббоний жаноблари бошчилигидаги делегация мамлакатимиз президенти Ислом Каримовнинг таклифига кўра 13 октябрь куни Ўзбекистонга расмий ташриф буюрди.

Тошкент аэропортида улуғ меҳмонни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат котиби Р. Ражабов, ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар кутиб олишди.

(ЎзА).

САМИМИЙ ФИКРЛАШУВ

13 октябрь куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Афғонистон Ислом давлати раҳбари Бурҳониддин Раббоний жаноблари ўртасида олий даражадаги музокаралар бўлиб ўтди.

Музокараларда Афғонистон ва Тожикистондаги воқеалар ҳамда Ўзбекистон Республикаси билан Афғонистон Ислом давлати ўртасида иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларни йўлга қўйиш, дипломатия алоқалари ўрнатиш, дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам масалалари хусусида фикрлашиб олинди.

Музокараларда Ўзбекистон томонидан Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат котиби Р. Ражабов, Бош вазир ўринбосарлари Б. Ҳамидов ва Э. Самандаров, ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов, Сурхондарё вилояти ҳокими Ҳ. Бердиев, Афғонистон томонидан режалаштириш вазири вазифасини ижро этувчи Саид Али Жовид, ташқи ишлар вазири Доктор Нажибулло Лафроий, давлат раҳбари маҳкамаси котиби Нажмиддин Муслиҳ, Пактия вилояти раҳбари Мовлавий Насрулло Мансур иштирок этишди.

Музокаралар тўғрисидаги батафсил ҳисобот рўзномаларнинг кейинги сонида эълон қилинади.

(ЎзА).

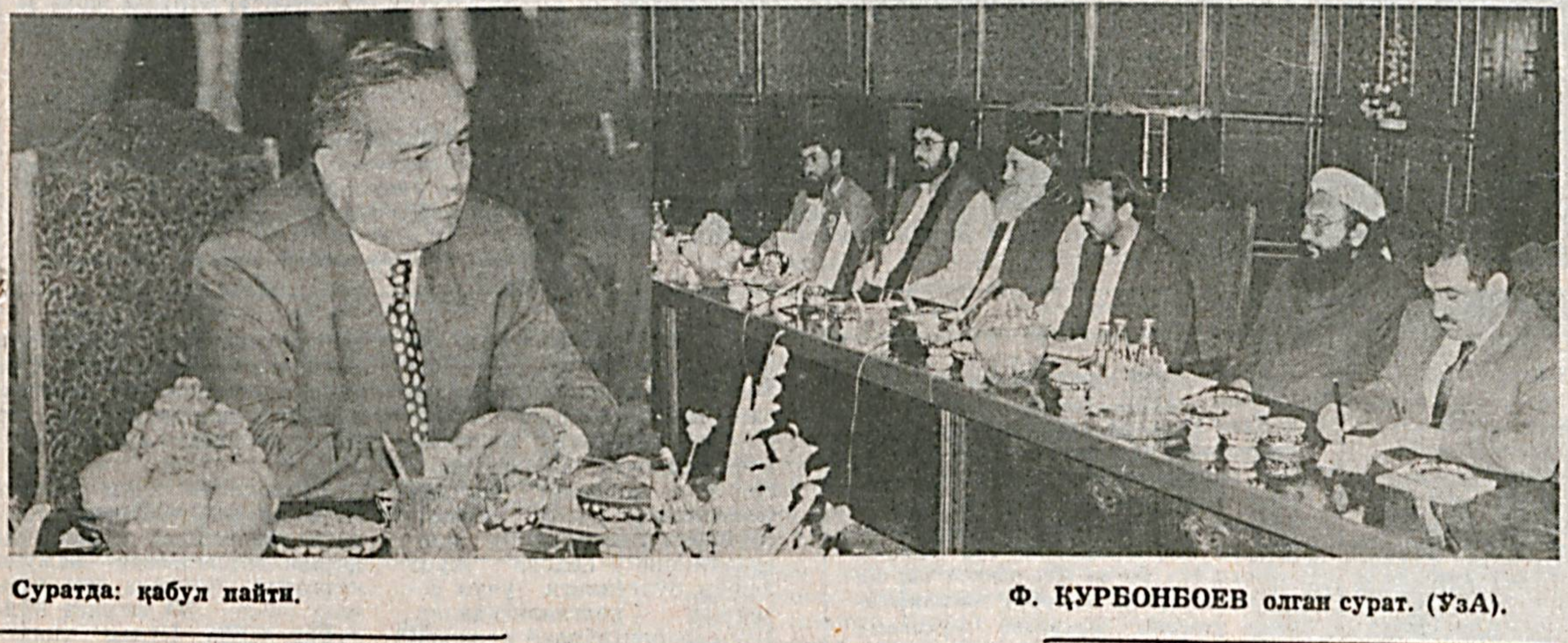

Суратда: қабул пайти. Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган сурат. (ЎзА).

** ХДП: район кенгашларида*

МУНОСИБ УЛУШ

ИЖАРАДАГИ «Тошкент тўқимачилик комбинати» ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси Ўзбекистондаги энг йирик корхоналардан биридир. Бу ерда 12 минг атрофида ишчи-хизматчилар меҳнат қилмоқдалар. Мустақиллик шарофати билан корхонада катта ишлар бошлаб юборилди. Бозор иқтисодиётининг қийинчиликларига қарамасдан, меҳнат аҳли ярим йиллик якунга кўра 420 миллион сўм соф даромад олди. Шу муносабат билан ишчи-хизматчиларнинг иш ҳақлари ҳар ой оширилиб бормоқда, меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш яхшиланмоқда.

Бундай яхши натижаларга эришишнинг бир қанча сабаблари бор, албатта. Энг муҳими кўп миллатли корхона аҳли бир-бирлари билан дўст, иноқ яшайдилар. Бир ёқадан бош чиқариб, бир мақсад йўлида меҳнат қиладилар. Корхонада Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг бир қанча аъзолари бор.

Яқинда корхонада янги партия билетларини топшириш маросими бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон ХДП Яккасарой район кенгашининг биринчи котиби Зиёдулла Давронов иштирок этди. У сўзга чиқиб комбинатда партия аъзоларининг олиб бораётган ишларига ижобий баҳо берди. Айниқса, партия сафларига кўпроқ ёшларнинг кириб келаётганлиги нур устига аъло нур, дея таъкидлади.

Шу йилнинг 1 ноябрда Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг ташкил топганига бир йил тўлади. Партия халқчил бўлганлиги, халқ дилидан жой олганлиги учун ҳам кун аро фаоллашиб, жипслашиб бормоқда. Ўзбекистон ХДП Яккасарой район кенгашида бугунги кунда 2000 нафардан ортиқ партия аъзоси бор. Улар районнинг турли корхона ва ташкилотларида меҳнат қиладилар. Ўз корхоналарида меҳнат қилиш билан бирга миллатлар ўртасида дўстлик, биродарлик, Ватанга садоқат, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш йўлидаги турли ижтимоий-сиёсий қарашларимизни такомиллаштиришда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Мурод БОБОЕВ.

ҚИЗҒИН ТАРАДДУД

«ИЛҲОМ» театр-студияси ўзининг ранг-баранг, мазмундор спектакллари билан мухлисларини хушнуд этиб келмоқда. Бу истеъдодли ижодий жамоа шу йилнинг ўзида бир неча асарни постановка қилиб, томошабинларга тақдим этди.

Яқинда театр-студия саҳнасида навбатдаги энг яхши спектакллардан бири кўрсатилди. «Бахтли ғариблар» деб номланган ушбу спектакль илиқ кутиб олинди.

Ана шу постановка билан «Илҳом» ўзининг 17-ижодий мавсумини бошлади. Янги мавсум давомида яна қатор спектакллар устида қизғин иш олиб борилади.

Айни бир вақтда жойларга уюштириладиган ижодий сафарларга ҳам қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Анвар АЛИБОЕВ.

ҲАМКОРЛИК ДЕБОЧАСИ

Ўзбекистон Республикаси ва Афғонистон Ислом давлати ўртасида давлатлараро муносабатларни йўлга қўйиш борасида дастлабки қадамлар қўйилди.

13 октябрь куни Тошкент шаҳрида «Ўзбекистон Республикаси ва Афғонистон Ислом давлати ўртасидаги дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисида протокол» ва «Ҳаво йўлларини очиш ҳақида Ўзбекистон Республикаси билан Афғонистон Ислом давлати ўртасида ҳамжиҳатлик тўғрисида меморандум» имзоланди. Ҳужжатларга Ўзбекистон Республикаси томонидан ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов ва «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг бош директори Ғ. Рафиқов, Афғонистон томонидан эса ташқи ишлар вазири доктор Нажибулло Лафроий қўл қўйдилар.

Ҳужжатлар имзолангач, мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов ва Афғонистон Ислом давлати раҳбари Бурҳониддин Раббоний журналистлар билан суҳбат ўтказди. Суҳбат ҳақидаги ҳисобот рўзномаларнинг кейинги сонида эълон қилинади.

** Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси—умумхалқ муҳокамасида*

САМАРАЛИ МЕҲНАТ МАҲСУЛИ

ЯНГИ Конституция лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасига ҳавола қилинганлиги мени жуда қувонтирди. Матбуотда эълон қилинган кунiёқ ўқиб чиқдим. Бу муқаддас қонун мустақил давлат тизимини, сиёсий мавқеини белгилайдиган муҳим ҳужжатдир. Мустақил республикамиз тарихида биринчи марта яратилаётган Конституция олимлар ва мутахассисларнинг зўр ғайрат ва маҳорат билан ишлаганликларидан гувоҳлик бериб турибди. Назаримда қонуннинг энг олий даражада мукаммал бўлиши учун кенг жамоатчилик фаол иштирок этиши ҳам қарз, ҳам фарз. Шу нуқтаи назардан қисқача бўлсада ўз фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчиман.

VII боб, 24-модда «Меҳнат қилиш, дам олиш, билим олиш, билим бериш ва...» деган сўзлар билан бошланса айни муддаодир.

Яна шу бобдаги 30-моддадаги охирги сатр «Ҳеч бир диний ташкилотнинг давлатдан бирон имтиёз олиши ва сиёсий ҳокимиятдан фойдаланиши мумкин эмас» деган жумласи XIII бобнинг 57-моддасига сингдирилиб юборилиши керак. Чунки бу бобда жамоат ташкилотларининг ҳуқуқлари ифода этилган.

X боб «Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг кафолатлари» ҳақида эканлиги ҳаммамизга маълум бўлди. Аммо берилган моддалар жуда тор доирада. Шунинг учун 43-моддадаги «Вояга етмаганлар, меҳнатга лаёқатсизлар» деган жумладан сўнг «ёш болалик ҳамда кўп болалик оналар ва...» деган сўзлар қўшиб қўйилса айни муддао бўлур эди.

Эсонмурод АННАЕВ.

** Махсус «Оқшом» учун*

ДЎСТЛИК РИШТАСИ

КЕЧА «Ўзбекистон» меҳмонхонасида Покистон, Япония ва Ўзбекистон санъаткорларининг мухбирлар билан матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Маълумки, бир кун олдин танлов кўригида покистонликларнинг «Муҳаббатнинг юксак туйғуси», японияликларнинг «Муҳаббат косаси» ва тақдири ҳамма ўзбек мухлисларини ҳаяжонга солаётган «Кетма» фильми намойиш қилинган эди. Хорижлик киносанъаткорлар билан учрашиб суҳбатлашдик.

⊙ Кадзо ЯМАДА, японялик киношунос:

— Япония кинематографияси бугун оғир қийинчиликни бошидан кечирмоқда. Бунга асосий сабаб видеофильмларнинг кўпайишидир. Ўзимизда йил давомида икки юзталар атрофида фильм яратилса яна бу ёқда 400 тача фильмлар хориждан келтирилади. Биздаги компаниялар кино яратишдан кўра кўпроқ унинг олди-сотдисига қизиқадилар. Ўзимизда яратилаётган фильмлар ҳам асосан бозор эҳтиёжидан келиб чиқиб суратга олинади. Кеча томоша қилинган фильм эса анъанага қарши ўлароқ одамийликни тарғиб қилувчи, инсоннинг жуда кучли руҳий кечинмаларини очиб берувчи ва шу билан бирга жуда содда услубда суратга олинган бадиий фильмдир. Бу фильм ўзимга жуда ёққан. Минг афсуслар бўлсинки, фильмни суратга олган студия ҳам инқирозга учраб тарқаб кетди. Продюссерларимиз ва актёрлар куни кеча бўлиб ўтган V Токио Халқаро кинофестивали туфайли бу анжуманга келолмадилар. Бундан улар жуда таассуфдалар. Ўзи японялик киносанъаткорлар Тошкентдаги анжуманда мунтазам қатнашиб келганлар. Шахсан ўзим бу галги фестивалнинг энди ҳур республика пойтахтида ўтаётганидан жуда хурсандман.

⊙ Самина ПЕРЗОДА, покистонлик актриса:

— Яқин орагача бизда аёлларнинг киносанъатида фаол иштирок этишимиз мураккаб ҳол эди. Энди уларнинг кинода суратга тушиши оддий ҳолга айланди. Умуман кейинги пайтда мамлакатимизда аёлларнинг ижтимоий ҳаётида туб ўзгаришлар рўй бермоқда. Аммо ҳамма мамлакатларда бўлгани кабн бизда ҳам кинотеатрларга мухлисларнинг келиши йилдан-йилга камаймоқда.

Маълумки, 1947 йилдан бошлаб биз мустақил давлатмиз. Тошкент чин маънода дўстлик фестивали бўлгани учун бу ерда ҳиндистонлик санъаткорлар билан алоқамиз янада кучаймоқда. Бунда Тошкентда ўтаётган кинофестивалларнинг хизмати беқиёсдир.

Суҳбатдош Султон АҲМАД.

СУРАТЛАРДА: XI Тошкент кинофестивалида қатнашаётган японялик санъаткорлар (юқорида) Юкичи Шинака ва Чисеко Канака ҳамда Покистон актёри Самина Перзода (ўнгда).

Рустам Шарипов суратлари.

Ўзбек санъаткорига Озарбайжон унвони

ЎЗБЕКИСТОН халқ артисти, атоқли санъаткор Ф. Сафаров етук режиссёр сифатида кенг танилган. Унинг бошчилигида Алишер Навоий номли ўзбек давлат академик Катта театри саҳнасида постановка қилинган спектакллар томошабинларга манзур бўлмоқда. Изланувчан ижодкор қардош Озарбайжон диёрида ҳам бир неча йил мобайнида жўшқин фаолият кўрсатиб, талай асарларни саҳнага олиб чиқди. Машҳур бастакор У. Гаджибековнинг умрибоқий «Кўр ўғли», «Лайли ва Мажнун» каби опералари Ф. Сафаров режиссёрлигида ўзига хос янгича бадиий талқинини топди.

Атоқли санъаткор яқинда Бокуда бўлиб, яна бир қизиқарли спектаклни муваффақиятли постановка қилди. Боку театри санъат аҳлининг лутфан илтимоси билан у турк бастакори Н. Кодалининг «Ван Гог» операсини саҳналаштирди.

Моҳир режиссёрнинг бу катта ижодий хизматлари яқинда муносиб тақдирланди. Унга «Озарбайжон Республикаси халқ артисти» деган фахрли унвон берилди.

Аҳмад АЗИЗОВ.

Суратлар кўргазмалари

ЎЗБЕК диёри Хитойдаги Шинжон-Уйғур автоном райони билан кўпдан бери яқин алоқа боғлаб келмоқда. Ана шу ҳамкорлик мобайнида талайгина ўзаро маданий тадбирлар ҳам амалга оширилди.

Бу ва шунга ўхшаш қатор воқеалар мангу лаҳзалар сифатида суратларда ўз аксини топди. Бу суратлардан талайгинаси асосида махсус кўргазма очиш режалаштирилди. Тошкентда намойиш қилинадиган бу кўргазма экспонатларининг аксарияти Шинжон-Уйғур автоном райони ҳаётига бағишланади.

Айни бир вақтда худди шундай маданий тадбир Хитойнинг Урумчи районида амалга оширилади. Келгуси йили ташкил этиладиган бу кўргазмадан Ўзбекистон ҳаётини ўзида акс эттирувчи қизиқарли суратлар жой олади.

Ҳар иккала кўргазмани уюштириш учун Ўзбекистон Республикаси маданий-маърифий халқаро алоқалар Миллий ассоциацияси катта тайёргарлик ишларини амалга оширмоқда.

Акром АКБАРОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Андижондаги «Электроаппарат» заводи жамоаси учун ташқи бозорга мустақил чиқиш борасидаги дастлабки уриниш муваффақиятли бўлди. Бу ерда ишлаб чиқаришнинг суръатларига халал бермаган ҳолда хитойлик мижозларга паст вольтли жиҳозларни юбориш бўйича шартномани бажаришга киришилди. Тайёрланган маҳсулотнинг учдан икки қисми самолётларда мижозларга юборилди. Шундай қилиб завод аҳли бирданига 100 миллион сўмлик маҳсулотни сотди. Ана шунинг эвазига улар чет эл валютасини оладиган бўлдилар.

● Самарқанд вилоятининг Жомбой райони аҳолиси дастурхонларида яқин орада голланд картошкалари пайдо бўлади. Вилоят деҳқончилик саноати бирлашмаси билан Голландиянинг «Агрико» фирмаси картошкани биргаликда етиштириш тўғрисидаги шартномани имзоладилар. Голландияликлар гектаридан камида 60 тонна картошка етиштиришни кўзлаганлар.

● «Навоиазот» бирлашмасида ўз ходимларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш бўйича энг зарур чора-тадбирлар амалга оширила бошланди. Бундан буён боласини парвариш қилиш бўйича таътилда бўлган аёллар ойига аввалгидек 110 сўм эмас, балки 600 сўм оладилар. Нафақага чиқаётган меҳнат фахрийларига эса иш ҳақининг энг юқори миқдоридаги икки ойлик пул тўланадиган бўлди. Бирлашма ўзининг шахсий сармоясидан ана шу мақсадлар учун пул маблағлари ажратади.

● Хоразм вилояти ҳокимининг фармойишига биноан Улуғ Ватан жанггоҳларида ҳалок бўлган хоразмликларнинг исм-шарифлари қайд этиладиган Хотира китоби нашр этиладиган бўлди. Ушбу китобни нашр этиш бўйича таҳририят жамоасининг таркиби тасдиқланди. Унга шу ишга бевосита мутасадди бўлган кишилар киритилди.

● Тошкентда Америка Қўшма Штатлари «Диалог интернэшнл» фирмасининг Ўзбекистон Республикасидаги ваколатхонаси очилди. Ушбу фирма республикамиздаги ташкилотлар ва корхоналар билан ўзаро манфаатли асосларда савдо-иқтисодий алоқаларни ҳар томонлама ривожлантиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

● Андижонга Австрия «ойнаи жаҳони»нинг бир гуруҳ ижодкорлари келишди. Улар вилоят меҳнаткашлари ҳаёти ҳақидаги фильмни суратга олишди. Австрияликлар яратган ўз ҳужжатли фильмларини фақат ўз мамлакатларида эмас, балки Европанинг бошқа мамлакатлари телевидениеси орқали ҳам кўрсатиш ниятидадирлар.

ҲАМДУСТЛИКДА

● Леонид Кучма Украинанинг янги Бош вазири этиб сайланди. 54 ёшли янги Бош вазир ушбу лавозимга сайлангунга қадар Днепропетровск шаҳридаги «Жанубий машинасозлик заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори бўлиб ишлаган эди.

● Кеча Россия Федерацияси ҳукумати Абхазиядаги қуролли можаро боисидан мурожаат билан чиқди. Унда Россия Федерацияси ҳукумати можаролар зонасида зудлик билан, тўла ва сўзсиз ўт очишни тўхтатиш, якуний ҳужжатлар бўйича ҳамма томонларнинг ўз мажбуриятларини сўзсиз бажаришларига даъват этди.

● Беларусь Республикаси Австриядан беш миллиард шиллинг (500 миллионга яқин Америка доллари) кредит оладиган бўлди. У беларусь иқтисодиётини ислоҳот қилиш мақсадларига сарфланади.

● Саратов шаҳрида биринчи эркин россия-герман университетини таништириш маросими бўлди. Бу ерда таълим рус ва немис тилларида олиб борилади. Шундай қилиб Саратовдаги 12 та олий ўқув юрти қаторига яна бир илм маскани қўшилди.

● Бугун Лужникида жаҳон чемпионатининг саралаш мусобақалари доирасида Россия терма командаси ўзининг расмий биринчи учрашувини ўтказади. Исландия командаси билан бўладиган бугунги учрашув янги бош тренер Павел Садирин учун ҳам ўзига хос илк синовдир.

ХОРИЖДА

● Эстониянинг банк кенгаши республикада пул ислоҳоти ўтказилишидан эсдалик сифатида 100 крон қийматидаги тангалардан 50 мингтасини муомалага чиқариш тўғрисида қарор қабул қилди. Ана шу тангаларнинг каттагина қисми зарб қилиниб бўлинди. Маҳаллий экспертларнинг фикрича, бу тангалар муомалага эмас, балки коллекциячиларнинг хазинасига тушса керак.

● 12 октябрда Стокгольмда тиббиёт бўйича 1992 йилги Нобель мукофотига сазовор бўлганлар номи эълон қилинди. Сиэтл университетидан Эдвин Кребс ва Эдмонд Фишерлар ана шу юксак шарафга муяссар бўлдилар.

● Кеча хабар бериб ўтганимиздек, Мисрда бўлган кучли зилзила оқибатида камида 350 киши ҳалок бўлган ва 4 мингга яқин киши жароҳатланган. Расмий ташриф билан Пекинга борган Миср Президенти Ҳусни Муборак ўз ташрифини тўхтатиб ватанига қайтиб келди.

● Сан-Францискода халқаро «Трансибавиа» акционерлик жамиятини тузиш тўғрисида шартнома имзоланди. «Новосибирскнинг халқаро аэропорти» лойиҳасини амалга ошириш ана шу акционерлик жамияти зиммасига киради.

Бугунги кун нафаси

** Обуна—93 * Обуна—93*

ЭЛЛИК МИНГ СЎМ АЖРАТИЛДИ

ЎЗБЕКИСТОН Ёшлар Иттифоқи Тошкент шаҳар комитетида район ташкилотлари биринчи котибларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда «Ёш ватандошлар» анжуманига кўрилаётган тайёргарлик ишлари, ёшлар комитетларининг фаолияти каби масалалар билан бир қаторда обуна масаласи ҳам кўриб чиқилди. Комитетнинг биринчи котиби Ж. Ҳакимов ушбу масала юзасидан шундай деди:

— Бир пайтлар ёшлар ҳаётини иккита: «Туркистон» ва «Молодёжь Узбекистана» газеталаригина ёритиб борарди. Шу сабабдан обуна мавсумида биз мана шу иккита нашргагина моддий ёрдам берардик. Ҳозирги кунга келиб дўстларимиз сони ортиб бормоқда. Сўнгги бир ярим-икки йил ичида «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари ёшлар ҳаётидан йирик-йирик мақолалар бераяпти, бизнинг муаммомиз — уларнинг муаммосига айланиб қолди. Шундай экан, мана шу нашрларда хизмат қилиб, қалам тебратаётган журналист дўстларимиз қийналаётган бир пайтда томошабин бўлиб туриш бизга ярашмайди. Шу сабабдан район ташкилотларининг барчасидан юқоридаги нашрларга обуна ташкил қилиш учун маблағ ажратишни сўрайман. Ва яна район Ёшлар Иттифоқи биринчи котибларининг ўзлари албатта «Оқшом»га обуна бўлишларини истардим. Чунки ўзи яшаётган шаҳар ҳаёти, матбуоти билан қизиқмаган раҳбар яхши раҳбар бўлолмайди.

Бунга жавобан Юнусобод район Ёшлар Иттифоқининг биринчи котиби Раъно Алимова аллақачон «Оқшом»га обуна бўлганини, Мирзо Улуғбек район ёшлар ташкилотининг биринчи котиби Одил Комилов эса «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарига обуна учун 50 минг сўм пул ажратилганлигини айтди.

Шайдо ХУДОЁРОВА.

«Тошкент оқшоми»га обуна давом этмоқда

Яна бир бор эслатиб ўтамиз:

⊙ Бир йиллик обуна нархи — 510 сўм.

⊙ Олти ойга — 255 сўм.

⊙ Уч ойга — 127 сўм 50 тийин.

⊙ Бир ойга — 42 сўм 50 тийин.

«Тошкент оқшоми» Ўзбекистонда атиги уч-тўрт нашрлар қаторида ҳафтасига беш мартадан чиқадиган газета эканлигини унутманг!

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси— умумхалқ муҳокамасида

Қонун такомиллаштирилиши лозим

РЕСПУБЛИКАДА ёшлар ҳаракати янада ривожланишининг умумий ҳолати ва истиқболини, ижтимоий-сиёсий соҳани демократиялаштиришдаги янги тенденция ва йўналишларни эътиборга олиб, шунингдек давлат-ҳуқуқий ва норматив ҳужжатлардаги мавжуд ёшларнинг давлат ва жамоат фаолиятига доир ҳуқуқлари масалаларидаги камчиликларни тугатиш, ижтимоий-сиёсий соҳада уларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш бўйича Ўзбекистон Республикасининг янги Конституцияси лойиҳасига ва Ёшлар ҳақидаги қонунни такомиллаштириш учун бир қатор таклиф ва тавсиялар киритиш зарур деб ўйлайман. Жумладан:

— сайлаб қўйиладиган давлат органлари ёки лавозимларга ўз номзодини қўйиш, республика Конституцияси ва қонунлари доирасида сайловолди кампаниясини ташкил қилиш ҳуқуқи;

— ишончни оқлайдиган ёки сайловчилар олдида олган шартнома ва мажбуриятларини бажара олмаган ёшлар вакиллари қисмидан бўлган у ёки бу халқ депутати ёки раҳбарни чақириб олиш ҳуқуқи;

— турли давлат ҳокимият органларидан ёшлар ҳаёт фаолиятининг барча масалалари бўйича ҳар қандай ахборотни олиш ҳуқуқи;

— юқори қонун чиқарувчи идораларга ёшларнинг ижтимоий-маданий ривожланиши муаммолари, унинг иш билан бандлиги ва бошқа масалалар бўйича қонунлар, фармонлар, қарорлар ва ҳоказоларнинг лойиҳаларини киритиш ҳуқуқи;

— ёшлар сиёсатига тегишли давлат дастуридаги моддалар, низомлар, қонунлар ва фармонларнинг бажарилиши бўйича тафтиш ўтказиш ва назорат қилиш ҳуқуқи;

— танлаган касби бўйича ёш ишчи кадрлар ва мутахассисларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш ва иш билан банд қилишни қонуний тартибда мустаҳкамлаш;

— Қонун ҳужжатларида ижтимоий жиҳатдан ёшларнинг мулкчиликка бўлган ҳуқуқи ҳақида қоидани, ёшларнинг инсоний потенциалини жадаллаштириш имконияти каби уларнинг ижодий қобилиятларини регламентлаш;

— давлат ва жамият ёшларга нафақат ўз потенциал ижодий қобилиятлари ва имкониятларини кўрсатиш учун кафолатни бериши, балки уларнинг манфаатларини бозор стихияси ва конъюктурасидан ҳуқуқий ҳимоялашнинг махсус тизимини тузиш керак.

Ёшларнинг бошқа ижтимоий гуруҳлар билан ҳуқуқий тенглиги ва имкониятларини амалда таъминлаш керак. Ёш фуқаролар республика Конституциясида ва қонунларида мустаҳкамланган ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва шахсий ҳуқуқ ва эркинликларини тўлиқ амалга оширишга, шунингдек республика фуқаролари учун кўзда тутилган мажбуриятларга жавобгардирлар. XXII боб «Сайлаш тизими»нинг 105-моддасида сайловларда қатнашиш 18 ёшдан бошланади деб ёш цензи кўрсатилган моддадаги қоидани тўғри деб бўладими, расман барча ҳуқуқлар билан бирга тенг ҳуқуққа эга бўла туриб, бинобарин, улардан фойдаланишда кам имкониятларга эга, шунинг учун ҳам ёшлар учун бир қатор ҳуқуқ ва эркинликларни амалга оширишни қўшимча кафолатлаш талаб этилади. Давлат ёш фуқароларнинг ёши билан шартланган ижтимоий мақоми уларни бу ҳуқуқ ва эркинликларини амалий имкониятларини чеклаши тўғрисидаги камчиликларни эътиборга олади. Давлат қонун йўли билан ва ёшларнинг бошқа ижтимоий гуруҳлар билан тенглик имкониятларини амалга оширишни, 14 ёшдан 30 ёшгача бўлган ёш фуқароларга махсус ҳуқуқий ва ижтимоий-иқтисодий кафолатни беришни таъминлайди. Қонунда ёши сабабли камситишни мустаҳкамлашга зарурият борми ёки йўқми, бундан қатъи назар ёш йигит 16 ёшида фуқаролик мақомини олади, бу ёшдан аввал меҳнат фаолиятини бошлайди, 18 ёшдан бошлаб эса сайловларда қатнашиш ҳуқуқини олишини эътиборга олиш лозим.

Ёшлар ҳуқуқларининг таклиф этилган вариантлари, албатта, демократия унга очиб берадиган барча имкониятларни қамраб олмайди. Муҳими бу ҳуқуқларни нафақат расман эълон қилиш, балки уларни амалга оширишнинг тегишли ҳимоя механизмларини ишлаб чиқишдир. Ёшлар ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги қошида, прокуратура ва бошқа ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларида алоҳида бўлимлар ёки гуруҳлар тузиш, оммавий ахборот воситалари қошида ёшлар сиёсатини амалга ошириш масалалари бўйича назорат ва ахборот постларини ташкил этиш, статистика бошқармаларида ижтимоий-сиёсий соҳада ёшлар ҳуқуқларини амалга ошириш бўйича материалларни тайёрлаш ва эълон қилиш секторларини тузиш мақсадга мувофиқдир.

Республиканинг биринчи суверен Конституциясини ишлаб чиқишда ижтимоий-сиёсий соҳани демократиялаштириш умумий дастурининг узвий ва таркибий қисми ҳисобланган ёшларнинг ҳарбий соҳадаги ҳуқуқлари муаммолари муҳим ўрин тутиши керак. Бу масаланинг муҳим эканлиги шундан келиб чиқадики, ҳозирги пайтда Конституцияда ва бошқа қонун ҳужжатларида фақат ёш фуқароларнинг Совет Армияси сафларида ва давлатни ҳимоя қилишда хизмат қилиш мажбуриятлари белгиланган. Ҳолбуки ҳарбий қурилишдаги ҳозирги жараёнлар, мустақил давлатларнинг ташкил топиши ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ҳарбий хизматга чақириш олди даврида ва ягона армия ҳамда флот сафларида хизмат қилиш босқичида ёшларнинг ҳуқуқларига оид конституциявий моддалар ва қоидалари объектив равишда тубдан қайта кўриб чиқишни талаб этади. Хизматни ўташ жараёнида ёшларнинг айрим категория ва гуруҳларига имтиёз ва енгилликлар бериш, бошқа ҳарбий қисмларда, масалан, миллий гвардия, ИИВ ва жамоат хавфсизлик қисмларида, қурилиш қисмларида, жамоат тартибини сақлаш муниципал органларида, фуқаро мудофааси ва ҳоказоларда муқобил хизмат қилишни танлаш ҳуқуқи масалаларини кўриб чиқиш зарур. Ёш аскарларнинг ҳарбий касбларни танлаш ҳуқуқини, маданий, маълумот, касбий ўсиши соҳаларини кенгайтириш, командирлар, кичик командирлар таркиби ва ҳоказо жиҳатларини пухта ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқдир. Ушбу қоидани Конституцияда ва тегишли қонун ҳужжатларида ва норматив характердаги давлат ҳужжатларида мустаҳкамлаб қўйиш турли миллат ва этник гуруҳларнинг ёш вакиллари имкониятларини сезиларли даражада кенгайтириш имконини берган бўларди. Бу — бир томондан. Ўзларининг ўзига хос хусусиятлари ва ўзига хослигини, бошқа томондан эса ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишда кўп қиррали сиёсий ва ижтимоий фаолият шакл ва воситаларидан фойдаланишлари мумкин.

Холида ЛАТИПОВА,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими.

ЖОЗИБАЛИ МУСАВВИРЛИК НАМУНАЛАРИ

КЕЙИНГИ йилларда республикамиз мўйқалам усталари сафи умидли ёш рассомлар ҳисобига анча кенгайди. Ўз асарлари билан санъат шайдоларига танилиб келаётган ёш рассом Т. Аҳмедов ҳам шундай ижодкорлардан.

У яратган картиналарда ёшларни қизиқтириб келаётган ҳаётий муаммолар ўзининг бадиий талқинини топмоқда. Ўзбек диёрининг гўзал табиати, ажойиб манзаралари акс этган суратлар ҳам диққатни ўзига тортади. Ёш мусаввирнинг бу каби энг яхши ижод намуналари Тошкентдаги «Илҳом» театр-студиясида яқинда очилган кўргазмадан муносиб ўрин олди.

Бу экспозицияга М. Жалалян, А. Николаев сингари қобилиятли мўйқалам соҳиблари ҳам ўз асарлари билан қатнашганлар.

Санъат ОЛИМОВА.

Ўзбекистон—Швейцария: ҳамкорлик қирралари

«РАЙФЛ»НИНГ ДАСТЛАБКИ МАҲСУЛОТИ

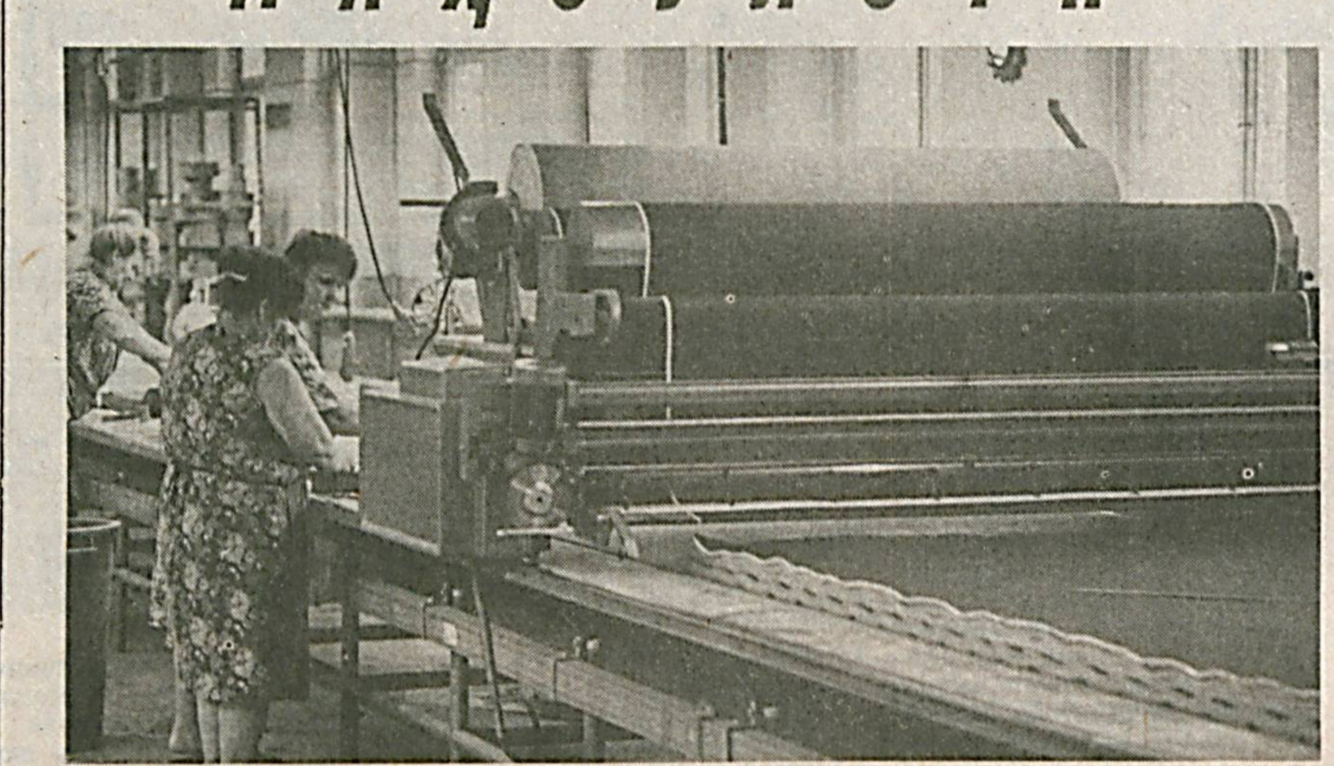

РЕСПУБЛИКАМИЗ Мустақилликка эришгандан кейин ташқи иқтисодий алоқаларимиз тез суръатларда ривожланиб бораётир. Бу борада чет эл билан ҳамкорликда ишлаётган қўшма корхоналарнинг ҳам ҳиссалари каттадир. Масалан, бундан бир неча йил илгари ишга тушган «Совпластитал», «Тошинтерм» корхоналарининг маҳсулотлари ҳозир нафақат республикамизда, балки чет элда ҳам машҳур.

Яқинда ана шундай корхоналардан яна бири вужудга келди. У «Ўзбек Райфл» қўшма корхонаси бўлиб, Швейцариянинг машҳур «Райфл» фирмаси билан ҳамкорликда иш юритаяпти. Корхонанинг ишга тушганига унча кўп бўлгани йўқ. Лекин у дастлабки маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олди.

— Ҳаммага маълумки, шаҳримизда, хусусан республикамизда кундалик молларга бўлган эҳтиёж кундан-кунга ошиб бормоқда, — дейди корхонанинг етук мутахассисларидан бири Ольга Кунгурова. — Дўконларда ана шу маҳсулотлар борган сари кўпайиб бораётган бўлса ҳам, унинг нархи қимматлашиб бормоқда. Истеъмол буюмларини ишлаб чиқараётган мавжуд корхоналар эса фуқаролар талабини тўлиқ бажаришга қурби етмаяпти.

Ундан кейин бозор иқтисодиётида рақобат деган нарса бор. Республикамизда қандай маҳсулот бўлмасин, уни ишлаб чиқарадиган корхоналар қанчалик кўп бўлса, шунча рақобат кучли, маҳсулотлар сифатли ва арзон бўлади. Мана шу сабаблар туфайли «Ўзбек Райфл» Ўзбекистон — Швейцария қўшма корхонасини очишимизга туртки бўлди.

Бу қўшма корхонани очишда айниқса «Райфл» фирмаси ишчи ва хизматчиларининг хизматлари катта бўлди. Чунки фирма корхонага дастгоҳ ва мутахассислар билан яқиндан ёрдам берди. Фирманинг малакали ишчи ва хизматчилари ҳозирги кунда ҳам маҳаллий ишчиларни замонавий дастгоҳларда ишлашга ўргатмоқдалар.

Корхонанинг ишга тушганига ҳали бир ой ҳам бўлгани йўқ. Аммо шунга қарамасдан ишчи ва хизматчилар маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олишди. Айни пайтда корхона тикувчилари тиккан дастлабки буюмларни швейцариялик мутахассислар юксак баҳолашди.

— Айни пайтда мазкур қўшма корхонада қандай маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда?

— Аввалambор шуни таъкидлаб ўтишим керакки, корхонамиз асосан халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган. Шуни ҳисобга олиб, бугунги кунда корхонамиз жинси материалларидан болалар ва катталар кийимларини ишлаб чиқармоқда.

Дастгоҳлар эса Швейцариядан келтирилди. Улар бугунги кунда ҳам бизни тикув машиналари ва бошқа ускуналар билан таъминлаб турибди. Бу янги замонавий маҳсулотларимизни жаҳон бозорида бемалол рақобатлаша оладиган сифатли қилиб чиқариш учун имкон яратди. Ҳозирнинг ўзидаёқ биринчи маҳсулотларимизни чет элга чиқариш ниятидамиз. Бу ҳақда шартнома тузилиш арафасида.

Энди корхонанинг келажагига келсак, у жуда порлоқ. Ҳозир корхонада атиги 60 киши ишлаяпти. Келажакда уни кенгайтириб, яна малакали тикувчилар қабул қиламиз. Бу эса ўз навбатида шаҳримиз аҳолисини иш билан таъминлашга ҳисса бўлади. Яқин бир-икки ой ичида жинси куртка ва костюмларини тикишни ҳам ўзлаштириш ниятимиз бор.

Дарҳақиқат, Ольга Филипповна ҳақ. Чунки, республикамиз яқин-яқинларгача собиқ Иттифоққа хом ашё етиштириб берадиган ҳудудга айлантирилган эди. Эндиликда бундан қутулмоқ даркор. Ахир хом ашё сотиб кимнинг косаси оқарган.

Тўғри, ҳозирча корхона Швейцариядан келган хом ашёда ишламоқда. Бироқ улар келажакда ўзимизнинг пахта толаларидан ишланган материаллардан шим, костюм, куртка ва бошқа маҳсулотларни тикиши аниқ. Нимага деганда, уларнинг мақсади ҳам шу. Ўзимизнинг хом ашёдан кўпроқ халқимизга сифатли ва бежирим маҳсулотлар етказиб берилади. Бу корхона ишчи ва хизматчиларининг ҳозирги кунги ишидан ҳам сезилиб турибди.

Ғулом ЮСУПОВ.

СУРАТЛАРДА: корхонанинг бичиш ва тикиш цехларининг умумий кўриниши ҳамда корхона тикувчилари тиккан болалар кийимларидан айрим намуналар.

Андрей Пишненко суратлари.

ХДП: ҳудудий ташкилотларда

МАСЪУЛИЯТ ҚУЙИДАН БОШЛАНАДИ

БИЗНИНГ мураккаб ва зиддиятли, олис ва яқин тарихимиз софлигича халқ тафаккур гулшанини безамоғи зарур. Шунинг учун Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг сиёсати ва кундалик фаолиятининг олий мақсади меҳнат аҳли ҳамда ҳар бир оиланинг миллати, дини, эътиқоди, ижтимоий аҳволи ва келиб чиқишидан қатъий назар моддий ва маънавий баркамол ҳаёт кечириши учун тенг имконият яратиш, кишиларнинг конституцион ҳуқуқлари ва фуқаролик эркинликларини кафолатлаш, уларнинг шаъни ва қадр-қимматини, тинч ҳаёт кечиришини ишончли ҳимоя қилишдан иборат. Бу мақсад ХДПнинг Дастури ва Низомига киритилиб, мустаҳкамланган. Шу туфайли мазкур партия халқ мададига таянган ҳолда жамиятимизни мустаҳкамлашга астойдил интилмоқда.

Тарихимизнинг асосий сабоғи — маҳалла-маҳалла ёки гуруҳ-гуруҳ бўлиб, бирикиб-бирикиб, ўзига хос ёзилмаган қоидалар асосида ўзини-ўзи идора қилиб, қўллаб-қувватлаб яшаш тарзидир. Буни яхши англаган Ўзбекистон Халқ демократик партияси ўзини парламент услубидаги партия деб эълон қилди. Парламент услуби эса асосан аҳоли истиқомат жойларидан бошланади. Чунки, парламент аъзолари бўлмиш халқ депутатлари худди шу аҳоли яшаш жойларидан сайланадилар. Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Чилонзор район кенгаши ва район ҳокимлиги маҳаллалар халқининг минг йиллик орзу-умидлари ўлароқ одил идора усулини сақлаб қолиш ва уни ижобий давом эттириш ниятида мавзеларни ҳам маҳаллаларга айлантиришга қарор қилдилар. Районда эскидан ишлаб турган 19 та маҳалла ёнига мавзелар ва бошқа турар жойлар ҳисобидан яна 25 та маҳалла қўшилди. Бугунги кунда районда 44 та маҳалла фаолият кўрсатмоқда.

Район кенгаши ХДП Низомининг 3-боб, 10-бандида таъкидланганидек, партия ташкилотларини қоида тариқасида, ҳудудий асосда тузишга интилди. Бунда бошланғич ва цех партия ташкилотларини ҳудудлар бўйича район партия ташкилотига бирлаштириш кўзда тутилди. Шу асосда ХДП ташкил топган 1991 йилнинг октябрида районда 8 та ҳудудий партия ташкилоти тузилди ва иш бошлади. Лекин, бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнидаги қийинчиликлар партияга ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Район кенгаши ҳудудий партия ташкилотлари котибларини маош билан таъминлашда оқсади. Шу туфайли ҳудудий партия ташкилотлари сафи учтага қисқартирилди. Ҳозирги кунда районда 5 та ҳудудий партия ташкилоти ишлаб турибди. Биз ана шу ҳудудий партия ташкилотларидан бирининг фаолияти хусусида фикр юритмоқчимиз.

1991 йилнинг 17 октябрида тузилган ва ўз сафига 4 та мавзе ҳамда 2 та маҳалла партия ташкилотларини бирлаштирган 2-ҳудудий партия ташкилоти бир йил ичида маҳалла партия ташкилотлари сафини 9 тага, ишлаб чиқаришдаги бошланғич партия ташкилотлари сонини эса 4 тага етказди. Улардаги ХДП аъзоларининг сони 360 нафардан 944 нафарга етди. 100 нафарга яқини илк бор ўз тақдирларини ХДП билан боғладилар.

Шу йилнинг май ойидан буён мазкур ҳудудий партия ташкилотига тажрибали партия ходими Ирина Кондратьева раҳбарлик қилмоқда. Гарчанд у ҳамон котибалик вазифасини бажарувчи ҳисобланса ҳам партия ишига сидқидилдан киришган.

— Аъзоларимизнинг асосий қисмини аҳоли истиқомат жойлари ҳисобланган маҳаллаларда яшовчи фуқаролар ташкил этади, — дейди у.— Улар билан мулоқотда бўлишда ўзбек тилини яхши билмаслигим панд бераяпти. Бироқ бу борада менга маҳалла партия ташкилотларининг котиблари мададкор бўлмоқдалар.

Ҳақиқатан ҳам 8-мавзеда ташкил қилинган маҳалла комитетининг раиси, маҳалла партия ташкилотининг котиби Ином Назаров Иринага катта ёрдам кўрсатаяпти. Унинг ўзбек тилини ўрганишига кўмаклашаяпти. Партия Дастури ва Низомида уқтирилганидек, маҳалла партия ташкилоти аъзоларининг кўпчилигини аҳоли истиқомат жойларидаги фуқаролар ташкил этади. Аниқроғи, партия ташкилоти ҳисобидаги 37 нафар ХДП аъзосининг 23 нафари маҳалла аҳлидан иборат. Ижтимоий таъминот вазирлигининг кўп тармоқли ўқув комбинатидан 12 нафар, 183-мактабдан 1 нафар ва соғлиқни сақлаш бўлимидан 1 нафар ХДП аъзолари ҳам шу маҳалла партия ташкилотига уюшиб турибдилар. Маҳалла партия ташкилоти кўп болали ва кам таъминланган оилаларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашни асосий мақсад қилиб олган. Шунинг учун бу масала партия йиғилишида ўтган давр мобайнида икки маротаба муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси она заминимиз шу ерда яшаётган ҳамма кишилар учун, уларнинг миллатидан қатъий назар, азиз ва севимли макон бўлиб қолишига интилаётганлиги 7-мавзеда ташкил этилган маҳалла партия ташкилоти фаолиятида яққол кўзга ташланади. Маҳалла партия ташкилотига 46 нафар турли миллат вакилларидан иборат бўлган ХДП аъзолари уюшган. Уларнинг 32 нафарини аҳоли истиқомат жойларидаги фуқаролар ташкил этади. Маҳалла партия ташкилотига байналмилал оила фарзанди Марта Каримова саркорлик қилмоқда. Маҳалла партия ташкилоти ҳисобида турган 179-мактабнинг икки ўқитувчиси Мустақил Ўзбекистонимизнинг янги Конституцияси лойиҳасини аҳолига тушунтиришда Мартага яқиндан кўмаклашаяпти.

Умаржон Одилов, Евгений Бузулицкий кабилар етакчилик қилаётган маҳалла партия ташкилотларида ҳам партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишлар намунали ташкил этилган. Шунинг учун ҳам бу маҳалла партия ташкилотларида ички турмуш фаолиятини уюштиришда фаоллик таъминланаяпти. ХДПга аъзолик билетларини топшириш ниҳояланди, аъзолик бадаллари ой сайин мунтазам равишда тўпланмоқда.

2-ҳудудий партия ташкилотида, унинг қуйи бўғинларида, партия аъзоларининг сонидан қатъий назар, ижроия бюро сайлаш ҳақидаги масалани, фаолиятининг шароит ва моҳиятидан келиб чиқиб, бошланғич партия ташкилотларининг ўзи ҳал қилган. Ҳудудий партия ташкилотида эса, 9 кишидан иборат ижроия бюро ишлаб турибди. Ижроия бюро ҳар ойда бир марта ўз йиғилишларини ўтказаяпти.

Ўзбекистон ХДП Низомининг 39-бандига биноан бошланғич партия ташкилотлари ўз қарори билан моддий шароити ёки саломатлиги туфайли партия бадалларини мунтазам равишда тўлай олмайдиган партия аъзоларини бадал тўлашдан озод этишга ҳақлидир. Низомнинг ана шу кўрсатмасига биноан бошланғич партия ташкилотларининг уч нафар ХДП аъзосини бадал тўлашдан озод этиш ҳақидаги қарорини ҳудудий партия ташкилотининг ижроия бюроси йиғилиши кўриб чиқиб тасдиқлаган. Бундан ташқари ижроия бюро йиғилишларида ҳар бир бошланғич партия ташкилотининг ҳисоботини навбати билан эшитиб бориш режага киритилган. Сентябрдаги бюро йиғилишида эса, партиянинг бир йиллиги муносабати билан бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот йиғилишларини ўтказиш масаласи муҳокама этилди, шу хусусда белгиланган тадбирлар тасдиқланди. Зарур деб топилган жойларда ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказишга рухсат этилди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш арафасидаги мушкулликлар ва нарх-навонинг ўсиши натижасида содир бўлаётган иқтисодий қийинчиликлар партия аъзоларини ҳам ташвишлантираяпти. Шунинг учун ҳудудий партия ташкилоти бюроси аъзолари бошланғич партия ташкилотларининг котиблари билан биргаликда маош, пенсия олмайдиган ва бошқа даромади бўлмаган партия аъзоларининг ҳар бири бўйича аниқ шарт-шароитлардан келиб чиқиб бадал миқдорини белгилаяптилар. Бу Низомга зид иш эмас. Бошланғич партия ташкилотларининг барчасида ҳам ХДП аъзоларининг шарт-шароитларини ўрганиб чиқиб, бадал миқдорини камайтириб белгилаш мумкин.

Партия Низомининг 11-бандида Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг барча ташкилотлари ушбу Низом доирасида ва ўзларига тааллуқли партия қарорларини бажаришда юқори партия органлари олдида ҳисоб бериб турилишига риоя этилган ҳолда ўзларининг ички турмуш ва фаолиятини уюштиришда мустақилдирлар, дейилган. Шунинг учун ҳудудий партия ташкилоти ҳисобидаги айрим бошланғич партия ташкилотлари ўз ҳисобларида қоладиган аъзолик бадалларидан партия вақтли нашрларига обуна бўлишни масъулиятни сезган ҳолда идрок этиб қарор чиқарган экан, буни маъқулламоқ керак.

Дарҳақиқат, бошланғич партия ташкилотлари ҳисобига ҳар чоракка тўпланган аъзолик бадалларининг 25 фоизи камайтирилаяпти. Ана шу маблағни партия ташкилотлари ўз йиғилиши қарори билан партия вақтли нашрларга обуна бўлишга ажратса айни муддаодир. Йирик партия ташкилотларида 25 фоиз маблағнинг ўзи катта суммани ташкил этади. У билан биргина партия ташкилотини эмас, ҳатто айрим фаолларни ҳам вақтли матбуотга обуна қилиш мумкин. Бу борада фақат партия нашрларинигина эмас, балки шаҳар газетасини ҳам назарда тутиш керак.

Шолиннинг ичида курмаги бўлганидек, 2-ҳудудий партия ташкилотининг фаолиятида ҳам нуқсонлар йўқ эмас. Кейинги бир неча ойда ХДП сафи 15 нафаргагина ошганлигини ижобий баҳолаб бўлмайди. Бундан ташқари, ҳудудда 7 та ётоқхона бор. Унинг 3 таси ўқув даргоҳларига ва 4 таси корхоналарга тегишли. Бироқ, бу ётоқхоналарда бирорта ҳам ХДП аъзоси йўқ. Мақсадимиз аҳоли истиқомат жойларида партия аъзоларини кўпайтиришдан иборат бўлгач, бу ерларга ҳам партия ташкилотлари мутасаддиларининг қадами етиб бориши керак.

Ҳудудда бошланғич партия ташкилотига эга бўлган цех партия ташкилоти тузилишига ҳам эътибор берилмаган. Партиядан ҳоли этилмаган жойларда ҳам цех партия ташкилотларини тузиш керак. Аъзолар 5 кишига етса бас. Ушанда партияга қабул кўпаяди. Бошланғич ваколатига эга бўлган цех партия ташкилотлари ҳам кишиларни ўз аризасига биноан ХДПга қабул этиш ҳуқуқига эга бўладилар. Аввалгидек бошланғич партия ташкилотида йиғилиш ўтказилишини кутиб турмайдилар.

Хуллас, ҳудудий ва барча қуйи ташкилотлар ўз ички турмушларига доир масалаларни мустақил ҳал этишини англаб, масъулиятни ҳис этган ҳолда идрок билан иш юритишни жадаллаштириш зарур.

Худойназар ҒОЙИБОВ.

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

ИШСИЗЛАРГА ИШ БЕРИЛДИ

ҲАММАГА маълумки, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида корхона, муассаса ва ташкилотларнинг ишлаши кундан-кунга қийинлашиб бормоқда. Бунинг сабаби хом ашёнинг вақтида келмаслиги, унинг қимматлиги ёки ўша корхона маҳсулотининг баҳоси жуда юқори бўлганлиги учун сотилмай қолганлигидадир. Шу сабабли кўплаб корхоналар ишчи ва хизматчилар кучидан оқилона фойдаланиш мақсадида уларнинг бир қисмини қисқартиришга мажбур бўлишмоқда. Бу эса ўз навбатида шаҳримизда, хусусан республикамизда ишсизларнинг келиб чиқишига олиб келди.

Хўш, ана шу ишсизларни бошқа керакли жойларда иш билан таъминлаш учун нима қилиш керак? Ҳозирги кунда ана шу муаммони ҳал қилиш учун пойтахтимизнинг ҳар бир районида меҳнат биржалари ташкил этилган. Уларнинг асосий вазифаси юқорида таъкидланиб ўтилган ишсизларни иш билан таъминлашдир.

Айни пайтда шу районларда «Бўш жойлар ва ўринлар» кўргазмаси ташкил қилинаётир. Газетамизда Шайхонтоҳур районида биринчи бўлиб кўргазма ўтказилгани ҳақида ҳикоя қилган эдик.

Яқинда шундай кўргазма шаҳримизнинг Юнусобод районида ҳам бўлиб ўтди. Келинг, кўргазманинг қандай ўтганлиги ҳақида район меҳнат биржаси директори Муҳайё Имомованинг ўзи гапириб беракўлсинлар.

— Ҳозир районимизда 468 киши ишсиз юрганлиги бизга маълум, — дейди у. — Шундан 38 таси ҳақиқий ишсиз сифатида тан олиниб, улар ойлик билан таъминланганлар.

Энди кўргазмага келсак, унда райондаги корхона, муассаса ва ташкилотларнинг аксарияти қатнашди. Кўргазмага 500 дан ортиқ киши келди. Шулардан 197 тасига йўлланма берилди. 70 кишига эса у ёки бу соҳада ишлаш учун маслаҳат берилди. Бундан ташқари 17 та киши касбини ўзгартириш учун ўқишга жўнатилди. 34 кишига эса бошқа касбларга қайта ўқиши кераклиги ҳақида маслаҳатлар берилди.

Ундан кейин 17 киши Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида ҳамда чет элларда ишлаш учун рўйхатга олиндилар. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, шу ёзилган кишилар танлов асосида чет элларга ишга жўнатиладилар.

Ишсизларни иш билан таъминлашда айниқса «Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси намуна кўрсатди. Корхона шу куннинг ўзида 50 кишига йўлланма берди. Булар тикувчи, бичувчи ҳамда бошқа касб эгаларидир. «Зенит» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам шу куни анча кишиларни иш билан таъминлашга муваффақ бўлди. Улар 12 ишсизни қабул қилишди. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, юқоридаги корхоналарда иш ҳақи бугунги кунда 4500—5000 сўмни ташкил этади.

— Менинг касбим ўқитувчилик эди, — дейди шу ерга иш излаб келган Л. Абдуқодирова. — Бурунги ишлаган жойимдан қисқартирилдим. Бу ерга ўзимнинг касбим бўйича ишга жойлашмоқчи бўлган ниятда келган эдим. Лекин менга лойиқ иш чиқмади. Шунинг учун тикувчиликка ўқиб, касбимни ўзгартиришга қарор қилдим. Биржадагилар менга бу борада ёрдам беришга ваъда қилишди.

— Мен ҳам сартарошликка ўқиб, касбимни ўзгартирмоқчи эдим, — деб суҳбатга қўшилди 1972 йилда туғилган И. Чередниченко. — Бу ерга келгандан кейин орзуимга етишимга ишонч туғилди.

— Илгари Собир Раҳимов районида ишлардим, — гапга қўшилди Шуҳрат Мирмуҳсинов. — Мен ишлаган дўкон ёпилганлиги сабабли ишсиз қолдим. Бу ерда район улгуржи-чакана мева ва сабзавот савдоси корхонасига йўлланма олдим. Ўйлайманки, мени у ерда албатта қабул қилишади.

Дарҳақиқат, шу куни иш топиш илинжида келган кишиларнинг кўпчилиги иш билан таъминланишди. Шуниси қувонарлики, район меҳнат биржасида иш жойларини билиш учун техникадан унумли фойдаланиларкан. Шу куни ишсизларга эркин иш жойи ҳақида вакант ўринларни танлашда электрон-ҳисоблаш машиналаридан унумли фойдаланилди. Тушлик пайтида ишсизларга текин ош тарқатилди.

Ғани ЕСЕНОВ.

ИЗЛАНИШ ШАРОФАТИ

ШАҲРИМИЗДАГИ «Шарқ гули» ишлаб чиқариш бирлашмасида техника ижодкорлиги яхши йўлга қўйилди. Кейинги вақтда бу ерда электр қувватидан унумли фойдаланишга қаратилган қатор янгиликлар ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Ишлатилаётган дастгоҳларни электр билан бошқаришни такомиллаштиришга қаратилган техника ижодкорлиги ҳам кутилган натижани берди. Бир гуруҳ электрчилар изланишлари туфайли дастгоҳларга мос электр моторлари ўрнатилди. Айни бир вақтда уларни ёқиб-ўчиришни йўлга қўйиш тадбирлари ҳам кўрилди.

Бу ва шунга ўхшаш изланишлар туфайли корхона катта иқтисодий фойда кўрмоқда. Янгича усул ўнларча минг киловатт-соат электр қувватини тежаб қолиш имконини берди.

Саодат ОДИЛОВА.

ДЎСТЛИК МАШЪАЛАСИНИ ЁҚҚАН АНЖУМАН

ҲОМИЙЛАР МУКОФОТИ

Оқшомхонларга фестиваль очилиши арафасида бешта совриннинг сурати билан таништирган эдик. Энди расмий совринлар сони олтита бўлди. Охиргисини маданият ва умуминсоний қадриятлар Халқ академияси таъсис этди.

— Бу соврин ўзининг кўриниши ва бадиий қиймати билан бошқа совринлардан ҳам қолишмайди, — деди фестивалнинг расмий соврин ва дипломларини тайёрлаш гуруҳи бошлиғи Аълам Исҳоқов. — Уни умуминсоний қадриятларни ҳимоя қилиш ва улуғлашга бағишланган фильм муаллифлари оладилар. Мен аминманки, бу мукофот ҳам ўзининг муносиб соҳибларига насиб бўлади.

Фестивалга ҳомийлик қилаётган Халқ академиясининг анжуман давомидаги хайрия ишлари ҳам диққатга сазовордир.

— Шу кунгача фестиваль кинопарига умумий нархи роса ярим миллион сўмлик бўлган 25000 дона патталарни пойтахтнинг 11 районига тарқатдик, — деди ҳомий ташкилот ходими Игорь Файзиев. — Уларни район ва маҳалла қўмиталари муҳтожликда яшаётган оилаларга тарқатадилар. Шу билан бирга университет шаҳарчасига 684 талаба, уруш фахрийлари кенгашига 305 та, ногиронлар жамиятига 405 та, афғон уруши қатнашчиларига 180 та патта ажратилди.

— Халқ академияси, — деди маданият ва умуминсоний қадриятлар Халқ академияси вице-президенти Александр Сергеев, — бундан кейин ҳам шундай хайрия ишларини давом эттиради. Кинофестивалнинг даромади эса ... шаҳри бўйлаб ... фестивалда тушадиган ҳамма маблағлар унинг жамғармасига ўтказилади ва улар миллий киночиликни ривожлантириш учун сарфланади.

Саид АЗИЗ.

КИНОЧИЛАР уйида халқаро совринлар тақдирини ҳал қиладиган танлов ҳайъати аъзоларининг диққатига ҳавола қилинган фильмларни томоша қилиш давом этмоқда. Бу ерда ҳар куни танлов ҳайъатидан ташқари хорижлик мухбирлар ва санъатшунослар, фестивалга таклиф қилинган нуфузли меҳмонлар ташриф буюрмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги диққат билан тақдирланиш лозим бўлган фильмларни томоша қилмоқдалар, танлов ҳайъатининг ҳукмини сабрсизлик билан кутмоқдалар.

Танлов ҳайъати ҳиндистонлик машҳур кинорежиссёр Раж Капур хотирасини ҳурматлаб у орзу қилиб суратга олишга улгурмаган, ота мақсадини унинг ўғли Рандхир Капур ва ... қабул қилиб, бу ниятни ниҳоясига етказиш натижасида пайдо бўлган «Хенна» номли фильмни томоша қилди. Фильм сюжетини ўзбек томошабинларига тўлиқ ҳикоя қилишнинг ҳожати йўқ, сабаби фильм аллақачон ойнаи жаҳон орқали намойиш қилинган. Муҳаббатли воқеалар Покистон ва Ҳиндистон мамлакат-

ГАП СОВРИНДА ЭМАС

ларида рўй бериб, охири шу мамлакатлар чегарасидаги отишма билан тугайди. Ҳинд фильмлари анъанасига кўра воқеалар жараёни, ривожи муҳаббат туйғуси билан чамбарчас ривожланади. Бош ролларни покистонлик Зебо Бахтиёр ва Риши Капурлар ижро этган. Фестиваль иштирокчиси, ана шу фильмда яна бир ролни ўйнаган актриса Варша хоним қуйидагиларни айтди:

— Мен Тошкент халқаро кинофестивалини сабрсизлик билан кутдим. Мустақилликни энди қўлга киритган ва оғир иқтисодий аҳволни бошидан кечираётган давлат учун халқаро миқёсда нуфузи баланд шундай анжуманни ўтказишга маблағ ва куч топилгани жуда катта гап. Ахир кино санъати орқали халқлар дўстлиги ва алоқаси ортади. Бу санъат чегара билмайди — у ҳаммага тушунарли ва севимлидир. Мен Тошкент фестивалининг муваффақият билан ўтишига, халқлар иноқлигини мустаҳкамловчи синалган абадий манба бўлиб қолишига ишонаман.

Бош ролни ижро этган Зебо Бахтиёр, — деди фильмнинг бош ижодкори Рандхир Капур, — жуда иқтидорли актрисадир. Мен уни биринчи бор кўрганимда қобилиятидан ҳайратланиб отам ҳаёт бўлганида роль ижросига албатта шу санъаткорни таклиф қилган бўларди деган фикрга келдим. Янглишмаган эканман, у ҳамма ишончимни оқлаб шундай маҳорат билан ижро этди-ки, бу фильм жуда кўп томошабинларнинг қалбини забт этди.

Энди шаҳрингизда ўтаётган киноанжуман ҳақида тўхталиб шуларни айтмоқчиман. Марҳум отам сизларнинг диёрингизга жуда катта ҳурмат билан қарарди. Шунинг учун ҳам бу ўлкага ташриф буюраётганда ҳаяжонини яширолмасди. Ҳинд ижодкорлари бундан кейин ҳам Тошкентда бўлиб ўтадиган халқаро фестивалда иштирок этишни ўзлари учун шараф деб биладилар.

«Хенна» фильмининг томошасидан олдин фестиваль иштирокчиси, Норвегия кинематографияси бошлиғи жаноб Егил Фонн билан танишиб суҳбатлашдик. Томошадан сўнг таассуротлари билан қизиқиб шундай саволлар бердим:

— Жаноб Фонн, томоша қилган фильмимиз бизнинг телевидение орқали кўрсатилган. Айтинг-чи, шундай фильмни Норвегия миллий телекомпанияси ҳам кўрсатиши мумкинми?

— Бизнинг миллий телекомпаниядан 1- ва 2-каналлар томошабинлар ихтиёрига ҳавола этилган. Мен АҚШ ва бошқа Ғарб мамлакатлари каналларини бунга киритмайман. Норвегия кинематографиясида воқеалар ҳиндларники каби талқин этилмайди, уни кўрсатганда ҳам томошабинлар тушунмайдилар.

— Ўзбек кинематографияси ҳақида бирор гап айтаоласизми?

— Бу менинг мамлакатингизга биринчи ташрифим. Биз учун ўзбек кинематографияси очилмаган қўриқ.

— Сизларнинг телевидение орқали қандай фильмлар намойиш этилади?

— Бизларда миллий кинематография маҳсулотлари билан бирга кўпроқ АҚШ фильмлари намойиш қилинади.

— АҚШ фильмлари миллий кино санъатининг ривожига таъсир кўрсатмайдими?

— Норвегия миллий кино санъати доим ривожланишда. Бизда АҚШ ва бошқа ривожланган мамлакатлар фильмларини томоша қилиб фақат яхши томонларини ўзлаштиришга ҳаракат қиламиз.

Саралаш ҳайъатининг 60 фильмдан 14 тасини танлов ҳайъатига ҳавола этгани кўпчиликка маълум. Ниҳоят ўзбек санъаткорлари орасида охирги кунгача давом этган рақобатдан сўнг режиссёр Жасур Исҳоқов ва Рустам Саъдуллаевлар яратган «Қолгин» фильми танлаб олинди. Рустам Саъдуллаев шу пайтгача актёр сифатида кўпчиликка танилган бўлса, Жасур Исҳоқов кино оламида сценарийчи ва кинодраматург сифатида «Даҳонинг ёшлиги», «Карахтлик» каби фильмлардан маълум. «Янги туғилган» режиссёрларни Кино уйида учратиб суҳбатлашдим.

— Рустам ака, шу пайтгача сизни мухлислар актёр сифатида билардилар, энди режиссёрликка ҳам қўл урибсиз. Режиссёр сифатида фильмда қатнашган актёрлар ижросидан кўнглингиз тўлдими?

— Тўғрисини айтсам унчалик тўлмади, ўзимнинг фаолиятимдан ҳам. Қолаверса бу фильмни бизлар фестиваль танлови учун мўлжалламаган эдик. Ҳаммаси биз учун кутилмаганда содир бўлди.

— Жасур ака, Сиз ҳам касбингизни бир оз ўзгартирибсизда?

— Режиссёрликни мен ёшликдан, тўғрисини айтсам олтинчи синфдан орзу қилардим. Бир куни Агишев ҳикояларимни ўқиб кўриб сценарийчилар курсида ўқишни тавсия этди. Тақдир тақозоси билан сценарийчилар курсида ўқидим. Ҳозир кўп актёрлар, операторлар режиссёрликка қўл уряптилар. Кинода режиссёрга ассистентлик қилганман, камера билан ишлай оламан, гримёрлик ҳам менга таниш, каскадёрлик трюкларини ҳам бажарганман. Бундай йўлни босиб ўтганим режиссёрлик ишида фақат асқотяпти.

— «Қолгин» фильмини яратиш жараёни қандай кечган?

— Бу фильмнинг сценарийси ҳамма студияларнинг қўлидан ўтди, ҳеч ким томонидан қабул қилинмади. Шунда ўзимизнинг студияни яратиш фикри туғилди. Маблағнинг камлиги туфайли фильм пойтахтдаги интерьерларда ва кўчаларда суратга олинди. Унга овоз беришни ҳам уйда бажардик. Ҳозир ўзбек тилига дубляж қилиш устида ишлаяпмиз. Гапнинг индаллосини айтсам, биз бу фильмни кинобозор учун ишлаган эдик.

— Фильмнинг мавзуси ва унда иштирок этган артистлар ҳақида гапириб беринг.

— Фильм рангли, саргузаштли воқеалар жараёнида икки ёшнинг фожиали муҳаббати ҳикоя қилинади. Унда режиссёрлик қилган Рустамнинг ўзи ҳам роль ўйнаган. Яна А. Хўжаева, Б. Матчонов, Е. Аҳмедов ва Б. Қосимовлар асосий ролларни ижро этганлар.

Фестивалда танлов ҳайъатига ҳавола этилган ягона фильм ижодкорларига муваффақият тилаймиз. Фестиваль кунлари ҳам поёнига етиб бормоқда. Гап фақат совринни қўлга киритишда эмас. Машҳур режиссёр Малик Қаюмов айтганидек бу фестиваль ривожланиш йўлидаги мамлакатлар анжуманидир. Умид қиламизки XI Тошкент халқаро кинофестивали ҳам Осиё, Африка ва Лотин Америкаси кино тарихидаги янги ёрқин санага айланади.

Суннат АЗЛАРОВ.

РАЖ КАПУРНИНГ СЎНГГИ МАКТУБИ

(Бадиа)

У ЮРАГИ қаттиқ санчаганидан уйғониб кетди... — Бошланди! — ўйлади у алам билан. — Уч кундан бери шу аҳвол-а. Бир лаҳза кўзиб юборади-ю, кейин яна бошлайди. Эҳ, юрак, мени ҳам кўйларга солиб қўйдинг!

Турмоқчи бўлди, туролмади. Суяниб ўтирган кўйи қоғозга бир амаллаб қўл чўзди. Кўнглидан нима кечса шуни қоғозга туширмоқчи бўлди.

«Мен узоқ яшайман деб ўйлаган эдим. Афсус, жисмим бу ёруғ дунёни тарк қилади чоғи. Мен ўша — «Дайди», «Жаноб 420», «Маскарабоз», «Сангам», «Абдулла» бўлиб одамларга танилган Раж Капурман. Одамлар қаттиқ севган, одамларга эзгулик улашиб келганман. Лекин ўзим эзгуликларни кўрмоқ амалга оширдим чоғи. Йўқса сўнгги нафасда бунча қийналмасдим».

У яна кўксини чангаллаб, «Ҳамма юрт эмиш, — кўнглидан кечирди у. — Жами Ҳиндистонни ҳали яхши тўлиқ кўрганим йўқ! Мақтанчоқ бўлиб кетибман». У инграб юборди. Ташқаридан шошқин қадам товушлари эшитилиб кўзларини дарҳол юмди. Қанчалик қийин бўлмасин нафасини бир лаҳза ичига ютди. Чунки у ёлғиз қолишни жуда истарди. Жудаям... Кўзини юмган кўйи хаёлга чўмди: «Тошкентга қачон борган эди? Ҳа, I Тошкент кинофестивалига! 1970 йил эди ўшанда. «Тошкент руҳи» деган ажойиб сўзлар ҳам ўшанда туғилганди. Вой-бўй, салкам эллик мамлакатдан одамлар келган эди ўшанда. Ўзбеклар ҳам ажойиб халқ экан. Ана меҳмондўстлигу! Самарқанд, Хива, Бухоро деган шаҳарларини айтмайсизми? Худди Тож-маҳал билан қариндошдек-а?!»

Чалғиб кетаяпман. Айтганча, XI Тошкент кинофестивали қачон бўларкин? Унинчисига боролмадим. Энди XI чисига бориш насиб этмас экан-да. Капурлардан бошқа кимлар борар экан?! Е тангрим, яхши кунларингдан бебаҳра қилма!

«Нон ва дўстлик деди. Нон Ўзбекистондаги улуғ неъмат. Дўстлик эса шу нон каби ... Бу ҳалқнинг эҳтиромининг боиси нимада экан? Мирзо Бобур туфайли бу буюк халқ бизни ўз ... Бобур туфайлими ёки?»

Оҳ, нақадар ширин сўз инсон озодлиги. У бутун бир озодлик иштиёқида яшайди. Ҳеч бўлмаса турмуш икир-чикирларидан озод бўлишга интилади. Озодлик — истиқлол деймизми яна — киши ўзининг чиркин хаёлларидан батамом озод бўлгандан кейин туғилади. ...

У бехтиёр хаёлдан уйғонди. Қўли қотиб қолганга ўхшарди. Аъзойи-бадани титрарди. «Ё тангрим, ўзинг раҳм қил менга, — илтижо қилди у. — Ҳеч бўлмаса гуноҳларимга тавба қилиб олай».

У яна Тошкентни эслади. Енгил тортди. Тереза Диоп-ни, Сембен Усмон, Магда Камол, Умар Шариф, Сантьяго Альварес, Акиро Курасавалар кўз ўнгида намоён бўлишди. Улар беозоргина жилмайишар, гўё унга тасалли беришаётгандек эди.

У қотган қўллари билан бир амаллаб ёзишга тутинди:

«Умрим қанча қолди — билмадим. Энг сўнгги дақиқада одамзодни биров келиб олиб кетар экан. Мен қаерда бўлмай сизлар билан биргаман одамлар. Яна шуни билинглар-ки, бир-бирадан хабар олмоқ, бирибирининг кунига ярамоқ бу одамзоднинг олий вазифаси. Бир-бирингизни севинг, иззат қил...»

Унинг қалам тутган қўли шалвираб ўринга тушди. Ўзи беихтиёр оҳ чекиб юборди. Хонага унинг фарзандлари отилиб киришди. Раж Капур сўнгги марта чуқур нафас олди, базўр жилмайди.

...Эшикда оқ от минган суворий кўринди. Унинг вужудига енгиллик оқиб кира бошлади.

— Сизмисиз, Мирзо Бобур ҳазратлари? — аранг шивирлади у.

— Мен, Мирзо Раж, мен. Сизни олиб кетгани келдим.

— Оқ отлини ўтказинг. Ўтказиб юборинг! — У илтижо қилди.

Ҳамма эшикка қаради. Ланг очиқ эшикдан шамол отилиб кирди. Ҳамма яна унга ўгирилди. У беозоргина ётар, нафас олмас, лабларида эса эрка ним табассум қотиб қолган эди.

Шамол ўз ишини қилди. Қоғозни пирпирак қилиб учириб деразадан итқитди. Шаши интилиб тутиб қолмоқчи бўлганди, улгуролмади. Қоғоз худди кабутардек осмону фалакка парвоз қилди...

Раж Капур бу бахтли кунларга етиб келолмади. Лекин унинг фильмлари, қудратли, истеъдодли, ўзини кинога бағишлаган авлоди етиб келди. Улар минг азобларни бошидан кечирса ҳам, руҳи озод ўзбек халқининг Истиқлолини табриклашди.

Унинг дўстлари ҳам йиғилишди. Раж Капурнинг фильмлари қанчалар ҳаётга зарурлигини кўп бора эътироф этишди.

Унинг сўнгги мактуби эса чала қолди. Мактубни сўнггига етказиш, унга нуқта қўйиб, Капур руҳига ором беришимиз керак.

Ўша оппоқ кабутар — мактуб қаерда экан ҳозир? Кимнинг қўлига тушса ҳам уни тугатишга шошилмасин. Дастлаб буюк Раж Капур қалби нидосига қулоқ солсин. Сўнгра қўлига қалам олсин.

...хаёлга чўмди. У кириб бормаган мамлакат, хонадон бормикин? Уни билмайдиган одамлар бормикан? Жуда қизиғ-а: нега сўнгги нафасда буни ўйлаяпти? У шунчалар шуҳратпарастми? Шоншавкат учун яшаганмиди у дунёда? Кўзи қоғозга тушди, титроқ қўллари билан қаламни ушлади.

«Мен ушбу мактубимни айтиб туриб ёздирсам ҳам бўлар эди. Лекин сўнгги мактубимни ҳар қанча қийналиб бўлса ҳамки ўзим ёзишни истадим. У менинг сўнгги овозим, сўнгги эҳтиросим, сўнгги саломим.

Кино — мен яшаган оламнинг номи шундай эди. Бу оламда мен дориломон яшадим. Яшадим эмас, яшадик. Чунки умрини санъатга бағишлаган Рандхир, Шаши, Риши, келинларим, куёвларим мени ухлаяпти деб ўйлаб нариги хонада ўтиришибди. Мен эса...

Дориламон яшаш қандай яхши! «Раж Капур фильмз» киностудиясидан уясидан учган қушлардек қатор фильмлар учирма бўлишарди. Улар менинг муҳаббатим, улар ҳаётда топганим, улар топинганларим, йўғу борим... Улар туфайли деярли ҳамма юртни кўрдим...»

У қадам товушлари тинганини сезиб, яна ёзишга тутинди.

«Билсам, одамларни ҳароб қиладиган нарса бу ёвузлик, душманлик экан. Осиё, Африка ва Лотин Америкаси давлатларининг Тошкентда ўтказилган тўққизта халқаро кинофестивалига бордим. Ҳар гал янги фильм, янги номлар билан. Дўстлик керак экан одамларга. Нон ва дўстлик! Бу менинг кашфиётим».

Шу лаҳзада у ўзининг санъатдаги илк қадамларини эслади. Ўшанда анча қийин бўлган эди унга. Отаси раҳматлик ўғилларига кўп насиҳат қиларди. Ҳа-а, отам-а, мана насиҳатингизга муҳтож бўлиб ёнингизга кетаётибман...

«Жуда кўп артистлар билан бирга ишладим. Наргис, айниқса, ёдимда қолди. Зап артистка эди-да ўзи ҳам! Нечта фильм яратган бўлсам, нечта фильмда роль ижро этган бўлсам — ҳаммасида ёнимдаги ҳамфикрларимнинг ёрдами кўп теккан. Дўстликнинг илк меваси-да бу! Бир ўзимнинг ақлим нимага етар эди ахир!».

Унинг қўли ҳам, фикри ҳам толиқди. Кўзларини юмди: «Битта мактубни ҳам кўнгилдагидек ёзолмаяпман. Бу ҳам нон ушатилган катта дастурхонга ўхшайди».

Унинг қўллари қалтираб кетди. Аъзойи-баданига қандайдир бир ёввойи куч ҳукмрон эди. «Уч кундан бери шу аҳвол-а» кўнглидан, — кечирди у. — Ҳатто бу Раж Капурку деб сийламас ҳам экан-да дард қурғур. Эҳ, ишқилиб мактуб чала қолмасин-да».

У тамом беҳузур бўла бошлади. Юрак уриши тезлашди. Томоғига бир нарса тиқилди. Нима экан бу? Жонмикан? Шуни ўйлаши билан бирдан вужуди таскин топгандек бўлди. «Худди кинога олаётганга ўхшайди, — базўр жилмайиб кўнглидан кечирди у. — Ҳозир охирги кадрни суратга олади-ю, тамом! Фақат монтаж қилмайди, холос. Айтганча яна нималарни ёзмоқчи эдим?!»

«Азизларим, меҳрибон одамлар! Бутун умрим мобайнида сизларга ҳалолликдан, инсофдан, диёнатдан ўзим билганча сабоқ бердим. Дунёдаги гўзаллик — бу ҳаётни, инсонларни севиш эканлигини куйладим. Одамларда ҳам шу хислатни кўрмоқ истадим. Гоҳ кўрдим—қувондим, гоҳ кўрмадим — бир дардим минг бўлди.

Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТДА: Раж Капур I Тошкент халқаро кинофестивалида. (Сурат 1970 йилда олинган).

Лев Глауберзон сурати.

ОНАХОН РОЗА

ОЙХОН Чатаева асли журналистикадан сабоқ олган, лекин фаолиятининг ўн йили «Қозоқфильм» билан чамбарчас боғланган. Аввал режиссёр ассистенти, иккинчи режиссёр бўлиб ишлайди, лекин ўзи мустақил равишда фильм яратиш, экран орқали ўзини ўйлантириб келаётган фикрларни изҳор этиш орзуси ҳамон хаёлини эгаллаб келди. Ойхон журналист халқига хос шоиртабиат эмасми, ўз фильми ҳақида мана бундай фикрлар билдирди:

— Шарқда бир афсона бор: аёл киши қалби билан туғилар эмиш, эркак эса уни забт этиш учун келармиш. Менинг қаҳрамоним — онахон Роза ғалати феълли, антиқа гап-сўзлардан ўзини тиёлмайдиган аёл. Унинг хатти-ҳаракатларини аввалига ўзингизга сингдиролмайсиз. Шу боисданми, етимча Омоннинг уни «Ойи» дейишга ҳам тили бормайди. Лекин онахон Розанинг ички оламига, қалбига диққат билан қулоқ тутсангиз, у эзгулик учун, савоб ишлар учун яратилган инсон эканлигига имонимиз комил бўлади. Омон аста-секин шу эзгуликни, самимиятни ич-ичидан туйиб, ўзида ҳис этиб боради. У онахон Розани энг мўътабар, азиз кишиси деб қабул этади. Ахир, кими ҳам бор эди Омоннинг. Бола—негр, отаси ташлаб кетган, онаси оламдан ўтганди. Шафқатсиз тақдир икки муштипар танҳо кишини учраштиради. Онахон Роза бир пайтлар актриса бўлган, давр сурган, лекин ёлғизлик қийнаб юборган пайтда мана бу норасида болакайга она бўлиш бахти унга насиб бўлармикин? Омон ўзига етгунча одамови, ичимдагини топ, деганлардан. Мана бу вайсақи кампирдан кўра чиройли ойини, олис Африкани орзу қилади. Болакайнинг эрта уйғонган ақли-шуурини, қалбини забт этиш осон бўлармикин? Балки фильм мазмуни мураккаб, ҳамма учун ҳам тушунарли эмасдир. Лекин режиссёрлик фикрим, мақсадим жуда оддий: севиш, севилиш керак!

Бошловчи ёш режиссёр Ойхон Чатаева илк асари билан Тошкент кинофестивалида қатнашаётганидан ўзини ғоят бахтли ҳисоблайди, ҳамда «Онахон Роза»ни анжуман қатнашчилари ва меҳмонлари қандай кутиб олишлари унинг келгуси ижод йўлини белгилашини яхши ҳис этиб турибди. Шундай экан, ёш режиссёрнинг катта экран сари парвози омадли, истиқболли бўлишини тилаймиз.

Жамила АСАДОВА.

СУРАТДА: «Онахон Роза» фильмидан лавҳа. Онахон Роза ролини таниқли қозоқ актрисаси Амина Умурзоқова ижро этган.

* Анъаналар — халқ мулки

НОМГА МУНОСИБ БЎЛАЙЛИК

ЎЗБЕК халқининг санъати оламида ёрқин юлдузлардан бири Шукур Бурхон эканлигини ҳаммамиз яхши биламиз. Умуман, Шукур Бурхоннинг бетакрор санъатидан баҳраманд бўлмаган хонадон ўзбек оилалари орасида топилмаса керак. Биров уни Ғофур деб тасаввур қилса, бошқа бири шу Эдип деб, кимнингдир кўз олдида Чингизхон бўлиб кўринади. Юсуф Ялангтўшни эслаши билан кишилар чеҳрасига кулгу югуради. Умуман, ўзбек театр санъатини Шукур Бурхонсиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Бугунги кунда улуғ инсон орамизда йўқ. Дея афсус билан эслаймиз-у, аммо ўзбек халқининг вафот этганларни хотирлаш каби яхши анъаналари борлигини ўйлаб, дилимиз таскин топади.

Яқинда Мирзо Улуғбек райони фаоллари Шукур Бурхон яшаган ... билан қурилган ва ҳозирги кунда унинг номи билан аталаётган маҳаллага йиғилишди. Бу ердаги яхши жиҳозланган чойхона оталар хизматида. Уй бекалари учун эса болалар кийимини тикишга ихтисослашган кичик корхона ишлаб турибди.

Куни кеча шу мўъжаз даҳада хотира кечаси бўлиб ўтди. Кечани Мирзо Улуғбек райони ҳокими Шавкат Мирзиёев очиб, қуйидагиларни таъкидлаб ўтди:

— Бу ерга йиғилишдан мақсадимиз, халқимизнинг унутила бошлаган анъаналарини қайта тиклашдир. — Анъаналаримиз эса Ўзбекистонимизнинг Мустақиллиги туфайли яна халқимиз орасида мустаҳкам ўрин олмоқда. Бундан уч-тўрт йил бурун маҳаллаларнинг қадимий номларини тиклаш, бирор-бир қадимий анъанани, удумни нишонлаш хаёлимиздаги ширин орзу эди, холос. Бугунги кунда, шу хаёлий нарсалар турмушимизга тобора кенгроқ кириб бормоқда. Биз эса ҳозирда Ватанимизда тинчликни сақлаган ҳолда, асрлар синовидан ўтган ажойиб удумларимизни тиклашимиз даркор.

— Рост айтдингиз, — дея Шавкат аканинг гапини давом эттирди Тошкент шаҳар Кенгаши маҳалла ва уй комитетлари билан ишлаш доимий комиссиясининг раиси Шукур Темуров. — Тинчлик, осойишталик бор жойда ҳамма нарса бўлади. Яқинда мен Саудия Арабистонида бўлиб қайтдим. Саёҳатимиз таассуротларга жуда бой бўлганди. Саудия Арабистонида бўлган пайтимда мезбонларнинг саволларига жавоб бердим ва ёшларнинг ҳаёт тарзи билан яқиндан танишдим. Саудия Арабистонида 600 минг ўзбек яшар экан-у, аммо уларнинг биронтаси ҳақида ўзбек халқи номига доғ туширадиган гапни эшитмадик. Шуни ҳис этиб туриб менинг дилимдан, илоё ўзбек халқи ҳам бу номга муносиб бўлиб қолсин, деган гап кечди. Умуман, ўзбек халқининг номини юқори кўтаришда маҳалла ва маҳалла фаолларининг ўрни беқиёс каттадир. Шукур Бурхон маҳалласига йиғилишимиз шунинг бир мисолидир. Менинг тилагим кечанинг ташкилотчилари, иштирокчилари ва Шукур Бурхон маҳалласининг фаоллари шу номга муносиб бўлиб қолсинлар...

Кечада, шунингдек Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али, биология фанлари доктори Салима Асқарова, Мирзо Улуғбек район маҳаллалар кенгашининг раиси Сайфилло Оғамирзаевлар ҳам ўз қалб сўзларини баён этишди.

Хотира кечасида Қорасув даҳасидаги «Юлдуз» маданият уйининг «Олтин водий» бадиий дастаси хизматда бўлди.

Қиличбек МУСТАФОЕВ.

* *Янги мавсум режалари*

ТОМОШАБИН ТЕАТРГА КЕЛАДИМИ?

Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқали театрининг директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Шуҳрат РАСУЛОВ билан суҳбат.

— Шуҳрат ака, янги мавсум ҳақида қисқача гапириб берсангиз!..

— Шу йилнинг 11 сентябрь куни театримиз навбатдаги 54-мавсумини шоир Рамз Бобожоннинг «Юсуф ва Зулайҳо» спектакли билан очди. Тез кунларда театримиз жамоаси томошабинларни янги спектакль билан хушнуд этади. Маълумингизким, ЮНЕСКОнинг махсус қарори билан атоқли шоирамиз Нодирабегим таваллудининг 200 йиллиги нишонланади. Биз шу санага бағишлаб, «Нодирабегим» спектаклини тайёрладик. Мазкур томошани драматург Туроб Тўланинг Ҳамза театрида қўйилган «Нодирабегим» асари асосида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, таниқли режиссёр Баҳодир Йўлдошев саҳналаштирди. Саҳна безакларини Георгий Брим ишлаган.

— Театрингиз мамлакатимиз ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтаётган оғир пайтда қандай яшамоқда!

— Албатта республиканинг бошқа театрлари каби бизнинг Муқимий театримиз ҳам жуда катта қийинчиликлар билан ижод қиляпти. Олдимизда ҳал қилиниши керак бўлган қатор муаммолар қалашиб ётибди. Биз шу йилнинг 7 августидан бошлаб шартнома асосида ишлашга ўтдик. Бундай йўлни танлашимизга сабаб собиқ совет давлатининг маданият соҳасидаги тизими театрни ёмон аҳволга олиб келиб қўйгани бўлди. Чунки ишлаган актёр ҳам, ишламаган актёр ҳам бир хил маош оларди. Энди эса мен раҳбар сифатида ҳар битгаси билан нари борса бир йил-икки йилга шартнома тузиб ишлайман.

— 1—2 йил ижод қилиш учун актёрга кам эмасми!

— Йўқ. Актёрни ҳам, унинг овозини ҳам билиб бўлмайди. Бугун бор, эртага йўқ. Ҳаттоки бир мавсум ёки бир спектакль учун шартнома тузиш ҳам кўзда тутиляпти. Ўйлайманки, ўшанда меҳнат интизоми ҳам ва давлат ишига бўлган муносабат ҳам ижобий томонга ўзгаради. Бу ҳозирги давр талабидир. Агар актёр шартнома қоидаларини бузса, унда унинг икки ойлик маошидан жарима ҳақи ушлаб қолинади. Олдинлари эса ҳайфсан эълон қилинарди-ю, лекин актёрлар уни назарга ҳам илишмасди. Ўзга иложимиз йўқ ҳозир. Бугун давлат миллион-миллион пулларни олдимизга ташлаб қўйгани йўқ. Ҳозир театримиз давлатдан ёрдам пулини (дотация) олмайди.

— Назаримда Муқимий театрига жуда кам томошабин келаётгандек туюлади менга. Балки бунга ҳозир театрда Соиб Хўжаевдек, Ҳамза Умаровдек буюк истеъдодларнинг йўқлиги сабабчидир. Сиз бу ҳақда қандай фикрдасиз!

— Биласизми, менимча сабаб бошқа нарсада. Бугунги театримизнинг обрўси ҳам ва ўзига яраша томошабини ҳам бор. Мени ўйлантирадиган масала шуки, замонавий томошабин нафақат театр, балки кинотеатрларга ҳам бормайди. Билмадим, бу спектаклларни одамларнинг уйига бориб ўйнаб бериш керакми? Одамларни бугунга келиб театр бу ёқда турсин аввалгиларига ўхшаб кўча-кўйда ёки истироҳат боғларида сайр қилиб юрганини кўрмайсиз. Қоронғу тушгандан кейин кўчалар, боғлар ҳувиллаб қолади. Телевидениеда мана кўп серияли «Бойлар ҳам йиғлайди» фильми кўрсатиляпти. Ҳамма шу билан овора. Баъзилар шу фильм туфайли ишга ҳам келмайди. Мен бундай ҳолларда ҳайрон бўлиб қоламан. Нима қилиш керак? Ўйлашимча буларнинг кўпчилигига иқтисодий танглик катта таъсир кўрсатмоқда.

— Охирги анъанавий савол: мавсум охиригача яна қандай асарлар саҳналаштирилади!

— Мен сизга ҳозир аниқ бир гап айтишим қийин. Негаки, қўлимда уч-тўртта асар йўққи бугун буни саҳналаштирамиз, бир ойдан кейин бошқасини деб айта олсам. Драматургияда саҳналаштирадиган бадиий жиҳатдан баркамол асарлар ҳам йўқ ўзи. Лекин мавсум охиригача албатта тўртта янги спектакль кўрсатишимиз керак. Булар қайси асарлар бўлади — ҳозирча номаълум.

Комил ТУРСУНБОЕВ суҳбатлашди.

СУРАТДА: «Юсуф ва Зулайҳо» томошасидан бир лавҳа.

Семен Каган суратлари.

* *Инсон умрининг сир-асрорлари*

УЙҚУНИ ЖИЛОВЛАШ МУМКИНМИ?

УЧ кеча-ю кундуз баданимни зирқиратаётган оғриқ азобидан ухлолмай тўлғониб чиқдим. Кўзларимга дарё тўлди, лабларим қонталаш бўлди. Ва сўнгги йиллар давомида илк маротаба туғилган куним арафасида 23 йиллик ҳаётимни бир қадар сарҳисоб қилишга, беҳаловат тунлари эса нима учун чорак аср яшамасданоқ сочларимга оқ оралагани, юз теримнинг салқиб, кўзларимнинг киртайиб, рангимнинг докадек оқариб кетгани хусусида, саккиз йилдан буён Хитой нафас олиш гимнастикаси — цигун, ҳиндларнинг йог системаси билан мунтазам равишда шуғулланиб келишимга қарамай бир даста хасталик орттириб олганим ҳақида мулоҳаза юритишга, қаерда хатога йўл қўйдим, нималарни эътибордан четда қолдирдим, деган саволларга жавоб топишга эҳтиёж сездим.

Бошимни ёстиқдан кўтаролмай ётган чоғларимда умрининг ҳар бир дақиқасини тўлақонли ўтказишни, сўнгги нафасига қадар соғ-саломат яшаб дилидаги орзу-ниятларини рўёбга чиқариш йўлида жон куйдириб яшаётган ёру дўстларим, танишу нотанишларим, жисмоний ва руҳий камолот чўққисини забт этишни ният қилган қалби пок инсонлар билан, бетоблигимда қаршилигимга қарамай туни билан тепамда ўтириб чиққан меҳрибоним билан ҳаётнинг қон-қонимизга сингиб кетгани учун ҳам биз унчалар аҳамият бермай қўйган жиҳатлар (менга азоб бераётган дардларнинг томири ана шу бепарволикдан эканини энди тушуниб етяпман) ҳақида суҳбатлашишни кўнглим жуда истади. Бебаҳо вақтларини аямай даҳоликни даъво қилишни хаёлига ҳам келтирмаган бир йигитчанинг қайдларини ўқиганлар унинг қилган хатоларини такрорламасликларини жуда-жуда хоҳладим.

На ўзимни ва на олисда яшовчи кекса ота-онамни бир неча жойда ишлашимга қарамай моддий жиҳатдан таъминлолмай, устига устак, ўқиш учун вақт етмай юрган чоғларимда қўлимга италиялик машҳур рассом Леонардо да Винчи ҳақидаги рисола тушиб қолди. Уни ўқиб чиқдиму олтин топгандай қувониб кетдим ва фурсат ўтказмай машҳур рассомнинг вақтни тежаш учун қўллаган услубини ўзимда тадбиқ этишга қарор қилдим.

Хўш, услубнинг моҳияти нимада эди? Ижод учун вақт кўпроқ қолишини истаган Леонардо да Винчи ҳар тўрт соатда 15 дақиқадан ухлаш ҳисобига соғлом одам учун зарурий эҳтиёж ҳисобланган 7—8 соатлик уйқуни 1,5—2 соатга туширишга муваффақ бўлган, ҳатто саломатлигини, фикрлаш қобилиятини аъло даражада сақлаб қолган экан...

...Икки-икки ярим ой ичида организмим янгича тартибга батамом кўниккандай бўлди. Кечалари ухлаб қолмаслик учун караводимни шиша синиқлари, мих қоқилган тахталар билан тўлдириб ташлардим. Чарчоқ сезилди дегунча устимдан муздай совуқ сув қуярдим. 1,5 соатгина ухлаш (ҳар тўрт соатда 15 дақиқадан), спорт билан шуғулланиш, олий ўқув юртидаги дарсларимни бемалол тайёрлаш, шу қатори кечалари ишлаб пул топиш, демак, бир ўқ билан бир неча қуённи уриб тушириш имконини бергандай эди. Ишларим юришиб кетди.

Лекин ана шундай тартибда 4 ой яшар-яшамай кутилмаганда озиб кета бошладим, вазним кескин пасайди, юзимда турли тошмалар пайдо бўлди. Туш кўриш қобилиятим батамом йўқолди. Ланжлик, тажанглик пайдо бўлди. Ён-атрофимда содир бўлаётган воқеаларга ўта бефарқ бўлиб қолдим. Бош оғриғи, уйқучанлик бошланди. Аввалига бунинг боисини тушунолмадим. Шифокорлар билан ҳамсуҳбат бўлгач, табиатнинг ўзгармас қонунини қўпол равишда бузганимни, уни ўз фойдамга бўйсундиришга беҳудага уринганимни, бундай ўзбошимчалик учун она табиат қаттиқ жазолаганини англадим. Яна эски одатий тартибларга қайтишимга тўғри келди. Шундай бўлсада, қатор тарихий мисоллар мен учун жумбоқлигича қолаверди.

Бир суткада 2—4 соатлик уйқу билан кифояланган Бальзак, Эдисон, Дарвин, Наполеон, Черчиль, Пётр I ҳам табиат қонунини бузган ҳисобланадими?

1965 йили 264 соату 12 дақиқа давомида мижжа қоқмай чиқиб, жаҳон рекордини ўрнатган, сўнгра 14 соату 40 дақиқагина ухлаб олиб ҳеч нарса бўлмагандай юраверган калифорниялик 17 ёшли ўқувчи Ренди Гарднерни қандай тушуниш мумкин?

Умуман олганда, уйқуни жиловлаш, бўйсундириш мумкинми?

Саволларга жавоб топиш учун махсус адабиётларга мурожаат қилишимга тўғри келди.

Уйқуни мудрашдан қотиб ухлашгача бўлган бир неча босқичга бўладилар. Онгдаги объектив воқеаларнинг акс этишидан ҳосил бўладиган руҳий кечинмалар мажмуининг уйқу учун қанчалар муҳим аҳамиятга эга эканини биринчи бўлиб англаб етган олим Зигмунд Фрейд уйқуни нафақат дам олиш, балки чор атрофга нисбатан бўлган қизиқишнинг йўқолиши ҳамдир дея таърифлаганди. Айнан шу даврда, яъни ухлаш мобайнида миянинг кун бўйи қабул қилган ахборотлари «қайта ишланади, сараги саракка, пучаги пучакка ажратилади», янгиларини қабул қилишга тайёрланади. Организмда эса ўта муҳим биохимиёвий жараёнлар кечади. Фақат уйқудагина марказий нерв системасининг тикланиши, шу билан бир қаторда ҳужайра ва тўқималар ҳаёт фаолиятини таъминловчи ҳамма ички организмларнинг «дам олиши» учун шароит яратилади.

Мен эса уйқунинг юқорида тилга олинган ўта муҳим жиҳатларини ҳисобга олмай организмдаги биологик мувозанатнинг бузилишига сабабчи бўлган эканман. Лофбор университетининг профессори Жеймс Хорннинг ҳаттоки озгина уйқуга тўймасликнинг мия фаолиятида сезиларли ўзгаришлар ясаши тўғрисидаги хулосалари, эрта тонгда содир бўлган йирик ҳалокатлар, масалан, «Трималл-ленд» АЭСи ва «Челленжер» ҳалокатини ҳам тўйиб ухламаганлик билан боғлаши, профессор Кристиан Гийемияннинг ҳар 100 та авиация ҳалокатининг 90 таси яхши дам олмаган учувчилар айби билан содир бўлгани ҳақидаги фикрларидан ўзимнинг содда мулоҳазаларимга илмий исбот топгандай бўлдим. Американлик психолог Снайдер XX асрни атомнинг бўлиниши ҳақидаги кашфиёт эмас, табиатнинг энг мураккаб топишмоқларидан бири — уйқунинг сиру синоатининг очилиши ларзага солади, деганди. Аммо бу сўзлар исботини топганича йўқ. Уйқунинг кўп жиҳатлари биз учун ҳалигача номаълумдир.

Охир оқибат, ўтмишда яшаб ўтган буюкларнинг турмуш тарзидан андоза олишга ҳаракат қилмай, ўз организмининг талабларига қулоқ солиш, табиат қонунлари асосида яшаш лозим эканини, умумбиологик ва физиологик эҳтиёж ҳисобланган уйқунинг устидан ўзбошимчалик билан ҳукм ўтказишга интилмаслик кераклиги, унинг кўп ёки камлиги эмас, аксинча сифатига эътибор бериш муҳимроқлигини тушунгандай бўлдим.

...Уч кеча-кундуз баданимни зирқиратаётган оғриқ азобидан ухлолмай, тўлғониб чиқдим. Тўйиб ухламаслик оқибатида ойлар, йиллар давомида тўпланиб келаётган чарчоқ оёғимдан олди. Табиат менинг ўзбилармонлигим учун қаттиқ жазолади. Афсуски, бу менинг ўз устимда ўтказган ягона тажрибам эмас эди. Айни пайтда ёстиқдан бошимни кўтаролмай ётишимда овқатланиш тартибига киритмоқчи бўлган, ўз вақтида менга яқин одамларнинг истеҳзоли кулгуларига қолган ўзгартишларнинг ҳам роли бор деб ўйлайман. Бу ҳақда, насиб этса келгуси сафар сўз юритсак...

Шуҳрат АРМОН.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ
«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

15 НОЯБРГАЧА
АБОНЕНТЛАРГА СУВ ҚУВУР
ҚАНАЛИЗАЦИЯ ХЎЖАЛИКЛАРИНИ
1992—1993 ЙИЛЛАР ҚИШ МАВСУМИДА
ФОЙДАЛАНИШГА ТАЙЁРЛАБ ҚЎЙИШНИ

ТАВСИЯ ЭТАДИ

БУНИНГ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАРНИ
БАЖАРИШ ЛОЗИМ:

Сув қувур ва канализацияни ҳар эҳтимолга қарши таъмирлаш;

вақтинча мавсумий сув тақсимлагичларни ёпиб қўйиш;

очиқ ётган сув қувурлари, сув сарфини ҳисобга олувчи узеллар ва сув тақсимлагичларни иситиб қўйиш.

Қиш шароитида фойдаланишга тайёрланмаган сув қувур-канализация хўжаликлари қўшимча огоҳлантиришсиз шаҳар сув тармоғидан узиб қўйилади.

Бир йўла сув ҳақини ўз вақтида тўлаш лозимлигини эслатамиз.

Сув қувурдан фойдаланганлик учун қўшимча К—01—04—1989/5 прейскурант ва канализация хизматларидан фойдаланганлик учун К—02—04—1989/5 прейскурант билан **янги хизмат ҳақи жорий этилди.**

Сув қувур хизматлари, 1 куб метр учун — 50 тийин.

Қанализация хизматлари, 1 куб метр учун — 30 тийин.

Янги нархлар 1992 йил 1 октябрдан бошлаб кучга кирди.

ҲОВЛИ СУВ ҚУВУРЛАРИНИ ҚИШ МАВСУМИГА ТАЙЁРЛАШ

Ҳовли сув қувурларининг тик қувурларини қиш мавсумига иситаётганда қувурнинг ташқи сатҳи — тик қувур ва иситувчи материал оралиғида 40-60 миллиметр бўшлиқ қолиши лозим.

Майдаланган сомон, қуруқ қипиқ, қуриган ўт ва бошқа иссиқлик ўтказмайдиган материаллар ўраш материали бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Иситиш материалининг қалинлиги камида 30-35 сантиметр бўлиши керак.

Сув тик қувурини ўраш учун металл тўрлар, қоп, қалин қоғоз ва бошқалар қўлланилади.

Водопровод тик қувури ўралганидан сўнг у ёғоч билан ўраб чиқилади ва бўш қолган оралиққа қипиқ тўлдирилади.

Кўпинча вентилнинг сальниги ишдан чиқиб, сув иссиқликни сақловчи материалга оқиб кетади. Шунинг учун вентилнинг тагида тунука ёки шифер бўлиши, уни ёғоч қопламадан ташқарига чиқариб, бирмунча нишаблик билан ўрнатиш лозим. Ғилофнинг усти очилиб, ёпиладиган қопқоқ билан ёпилиб, вентиль маховиги учун туйнук қолдирилади.

«ЭЛЕКТРОНИКА»

Тошкентдаги
«ЭЛЕКТРОНИКА»
фирмали
дўкон-салони
Киевдаги
«ЭЛЕКТРОНМАШ»
бирлашмасида
ишлаб чиқарилган
«ПОИСК»
ўқув-ўйин мажмуини
СОТАДИ

«Поиск» ўқув-ўйин мажмуи — бу 1ВМРС билан дастурий уйғунлик бўлиб, у Сизга мавжуд дастурий таъминот ишланмаларидан фойдаланиш имконини беради.

«Поиск» ўқув ўйин мажмуи олий ўқув юртлари, техникумлар, мактабларда ҳайдовчилар тайёрлаш курслари ва ҳоказолардаги гуруҳий таълим тизимларида фойдаланилади.

«Поиск» ОЗУси — 128 кбайт,
ОЗУ кенгайтиргичи — 256.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 38-уй.
ТЕЛЕФОН: 33-89-12.

Ташкилотлар,
корхоналар ва
кооперативларнинг
раҳбарлари диққатига!

«ШАРҚ»
НАШРИЁТ
МАТБААЧИЛИК
КОНЦЕРНИ

идора китоблари, ҳар хил ён дафтарчалар, китобча ҳолига келтирилган босма иш қоғозлари, конспектлар ёзиш учун дафтарлар ва бошқа қоғоз маҳсулотларини

ТАЙЁРЛАБ БЕРАДИ
ВА СОТАДИ

Маҳсулотлар олдиндан ҳақ тўлаш шартларида ва нақд пулга сотилади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Ленинград кўчаси, «Шарқ» нашриёт - матбаачилик концернининг хизмат биноси.

Маълумотлар олиш учун телефонлар:
33-58-72, 33-50-75,
33-84-78, 33-80-07,
33-90-50.

ТАШКИЛОТ

АВТОСЕРВИС УЧУН ҚУЙИДАГИ УСКУНАЛАРНИ

СОТУВГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

- «Элдис-1010, 1200» мувозанатлаш дастгоҳларини;
- автомобиллар учун кўтаргичлар;
- ғилдиракларнинг жойлашувини ростловчи стенд;
- шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш;
- электр вулканизатор ва бошқа мосламалар.

МАНЗИЛИМИЗ: 700099. Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй, 607-хона.

ТЕЛЕФОНЛАР: (3712) 34-25-81, 34-66-44.

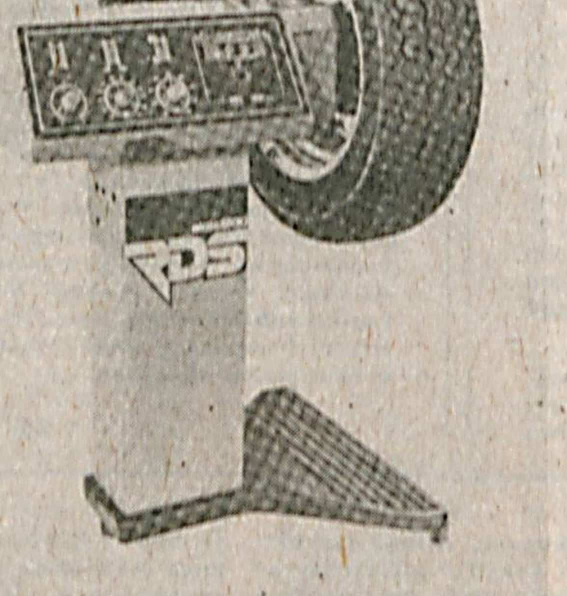

Станок балансировочный „eldis-1200“

ТЕАТР

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — **15/X да Аида, 16/X да Концерт.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — **15/X да Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома, 16/X да Биллурдаги доғ (премьера).**

Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамаси ва халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши шаҳар Кенгаши доимий комиссиясининг раиси Р. Ғуломовга онаси

Мадина Холмуҳамедовна ҒУЛОМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«Малик» кўп ихтисосли ишлаб чиқариш тижорат фирмаси жамоаси «Малик» фирмаси директори А. А. Расуловга онаси

Баҳриниссо РАСУЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Республика «Ўзагропромстройтеплица» трестининг «Малик» фирмаси жамоаси фирма директори А. А. Расуловга волидаи муҳтарамаси

Баҳриниссо РАСУЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 12.00. ⊙ Буюртма Г—345 ■ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10